Ніва

„NIWA" – TYGODNIK BIAŁORUSKI W POLSCE

ГОД I № 43 БЕЛАСТОК, 23 СНЕЖНЯ 1956 г. Цана 60 гр.

„НОВАЕ СЛОВА"

«Сацыялізм — гэта цалкам новае слова. Хто стварыў яго — гэтае слова? Словы, якіх ніхто не стварыў, а якія кожны пайтарае — з'яўляюцца самымі страшнымі словамі».

Гэтак пісаў А. Міцкевіч у «Трыбуне Народаў», якая выдавалася ў Парыжы ў 1849 годзе. Дэмакратызацыя — гэта таксама новае слова. Узнікла яно ў бурлівым 1956 годзе побач такіх слоў як: культ асобы, дзяржымарда, дэцэнтралізацыя.

Хто тыя словы стварыў?

Стварыў іх НАРОД.

Бываюць у гісторыі такія падзеі, якія ахопліваюць увесь народ, пранікаюць у глыбіню яго душы, разбураюць стары лад а ствараюць умовы для ўзнікнення новага. Імёны гэткай падзеяй у нашым жыцці з'яўляецца дэмакратызацыя. Па рознаму адбываецца яе ход і па рознаму людзі яе разумеюць. Бывае і так, што нават на самай чыстай і бурлівай вадзе з'явіцца брудная пена. Гэта неадлучнае правіла вялікіх падзей.

Нядаўна ў Міхалове адбылася сустрэча мясцовых улад з выбаршчыкамі. Апошнім часам пайшла мода «здымаць» людзей з пасад. Аднак тут часта пападаюць са скрайнасці ў скрайнасць. Была старшыня ГРН у Міхалове гр. Чэшаль — як кажуць людзі, — гэта чалавек сумленны, але слаба працуе. Зразумела, трэба было яго «зняць», але дэмакратычным метадам.

На памятным сходзе кліка спекулянтаў (якіх у Міхалове не бракуе), сарганізавала нагонку на сумленных і добрых дэпутатаў.

Проч з Чэшалем, проч з дэпутатамі, мы хочам сваіх дэпутатаў! Нягледзячы на прынцыповасць праўоў, на старшыню Прэзідыума ГРН выбрана Ваўрына Паўлячака, які нават не з'яўляецца дэпутатам.

Людзі кажуць, што ён звязаны з шайкай зладзеяў у ГС-е і г. д. Многія сумленныя людзі і дэпутаты хочуць новых выбараў. Факт з'яўляецца фактам, у разгарэўшымся вогнішчы дэмакратызацыі кожны свой кусок мяса хоча ўпячы, (Міхалоўскія спекулянты таксама), — гэта ясна.

* * *

Да нядаўна ўсюды гаварылася аб сельгаскааператыве ў Новай Волі. Чаго там не хвалілі! І «здаровыя» засназанні, на якіх кааператыў збудаваны, і «узорную» гаспадарку, з якой сяляне навакольных вёсак быццам-бы ворагі, смяяліся і паказвалі пальцам, аднак улады пхалі туды тысячы — будавана сацыялізм у вёсцы.

І вось па глiністых ухабістых дарогах Беласточчыны, хоць надта паволі, вузенькай стружынкай, «працякла» да кааператыўшчыкаў Новай Волі дэмакратызацыя. Затрашчалі «здаровыя» заснаванні. На сходзе вырашана развязаць кааператыў. Ці дзеля таго, што гэта па модзе? Хіба не! Ну дык чаму?

Вінцук Гваздзей не выканаў плана дзяржаўных пастаўак. За гэта быў арыштаваны і апыніўся ў беластоцкай турме. І тут яму сказана, падпішы статут і ўступі ў кааператыў — тады пусцім, а не захочаш, — то пасядзіш сабе. Гваздзей зрабіўся «добраахвотным» членам кааператыва. Янка Тамашук не выканаў поўнасцю паставак і не заплаціў таксама падатку. Ну дык што? — Пасядзеў, падпісаў статут і таксама са «здавальненнем» павялічыў сельгаскааператыў. Вось з гэткіх «добраахвотнікаў» рос сельгаскааператыў. Цешыліся ўлады, але сяляне выходзячы на працу кааператыўнага поля скрыгаталі зубамі. Дэмакратызацыя быццам гром стукнула ў фальш, ліцамернасць і прымус.

Бухгальтар Полапкі і загадчык склада Асташэўскі сядзяць нахіляныя над паперамі. Кураць махорку, праводзяць разлік, усё лічаць і лічаць і лічаць.

— Колькі даўгоў маеце аддаць дзяржаве? — пытаюся.

Аказваецца, што 115 тысяч абаротнага капіталу і звыш 300 тысяч капіталу, прызначанага на пабудаванне аборы, апрача таго ёсць яшчэ даўгі ў ПОМ-е.

Што з гэтымі даўгамі будзе, хто іх будзе звяртаць? Кааператыўшчыкі пацікаюць плячыма і кажуць: — Мы не прасілі каб яны ў нас былі і дзеля таго звяртаць не будзем. А яшчэ маюць даставіць дзяржаве 6 тон збожжа. Калі выканаюць пастаўку збожжа дзяржаве — то будуць купляць хлеб ад «бедных» сялян гаспадаручых дагэтуль паасобна.

На водшыбе вёскі стаіць мураваная абора. Навакол яе гніюць і марнуюцца новыя машыны. Сама абора амаль што пустая, адзін толькі вецер гуляе. Прыслухоўваюся да яго іранічнага посвісту. Прадамною ў шэрым змроку стаіць вёска.

* * *

Старшыня і сакратар ГРН у Юшкавым Гродзе мяркуюць над пагашэннем некаторых дрэнна наложаных падаткаў. — Што новага чуваць? — пытаюся.

— Нічога — адказваюць і да прыкладу падаюць сесію ГРН.

Аказваецца, што на сесіі людзі нічога не гаварылі, не наракалі, нічога не патрабавалі. Праўду кажучы дарога з Варшавы ў Юшкавы Груд немалая мо' тут яшчэ не дайшла дэмакратызацыя? Аднак не! Людзі жыва камянтуюць апошнія падзеі. Паўстаюць суполкі — людзі імкнуцца купіць машыны з ліквідаванага ГОМ-у. Рамеснікі хочуць закладаць майстэрні, сяляне цешацца, што можна будзе лепш жыць. Кіраўніку школы нехта пабіў вокны ноччу. Напужалі жонку, дзецей і яго самога. За што, па якой прычыне? Кажуць, што гэта спосаб асабістых разлікаў у перыядзе дэмакратызацыі, а кіраўнік не дазваляў арганізаваць забавы ў школе, бо хуліганы і п'яныя заўсёды падымалі скандал і бойкі, апрача таго, там у яго атрымаліся нейкія непаразуменні са сторажам.

Ну што-ж, дэмакратызацыя, — трэба шыбы біць.

* * *

Усе людзі ў гарадах і на вёсках, у розных установах і прадпрыемствах жывуць вялікай падзеяй аднаўлення — дэмакратызацыяй. Аднак пры гэткіх падзеях не ўсё адбываецца згодна з духам новага часу. Здараецца так, што людзі перакручваюць факты, або шмат чаго не разумеюць, аднак тое, што новае — перамагае.

А. ОМІЛЬЯНОВІЧ.

МІХАСЬ МАШАРА

У ХАЦЕ

На палку, ў кутку, ля печы
матка хворая ляжыць;
ля яе, пакрыта нечым,
дзіцянё ў калысцы спіць.

Ля палка стаіць другое
у дзіравым каптане...
Сыра ў хаце... Пахне гноем,
грыбам плесні на сцяне.

Печ, замурзаная ў сажу,
шчэрыць свой бяззубы рот.
На прылаўку з міскі кашу
даядае смачна кот.

Каля печы па далоўю —
парасё і стада кур.
У вокны бітыя з надвор'я
заглядзеўся гурбаў мур.

Дзе ні глянеш—пуста, гола,
дзе ні глянеш—бруду шмат.
У нашых вёсках, ў нашых
сёлах
знойдзеш многа такіх хат.

СПРАВЫ беларускай ФІЛАЛОГІІ

Вось і ўваход ва Універсітэт. Што хвіліна хуткім крокам уваходзяць групы моладзі на велізарны дзядзінец. Накіроўваюцца ў паасобныя будынкі. Куды-ж ісці мне? Ля прахадной заўважыў кіёск з напісам «Інфармацыя». Тут напэўна даведаюся. Не, не даведаўся. Дзверы інфармацыі былі шчыльна зачынены. Няважна. Трэба запытацца каго - небудзь са студэнтаў. Яны павінны ведаць. Папаўся насустрач, на выгляд энергічны, малады чалавек. Падыходжу.

— Калі ласка, скажыце мне, дзе тут змяшчаецца Аддзел беларускай філалогіі.

Студэнт сціснуў плячамі:

— Не ведаю... Я не чуў аб чымсьці такім. Першы раз ад вас чую.

Далей размаўляць аб нечым я лічыў лішнім. Падзякваў і пайшоў далей. Яшчэ некалькі разоў затрымоўваў праходзячых міма студэнтаў і ўсё з тым-жа вынікам.

— Не ведаю... А пасля здзіўлення, як быццам адкрыў я перад імі новую зямлю.

Гэта мяне моцна зацікавіла. Сарганізаваўся новы Аддзел, а ніхто аб ім не ведае. Ці-ж якая-небудзь канспірацыя? Ці аб існаванні Аддзела беларускай філалогіі ведае толькі маленькая група «зацікаўленых гэтай справай»? На жаль так. Аб гэтым я пераканаўся ў пазнейшых гутарках. Аб існаванні новага напрамку навукі на ўніверсітэце амаль ніхто не ведае. Хто вінаваты?. Студэнты якіх я пытаўся? Не. Рэктар? Напэўна не. Хто-ж? Прычына ў тым, што пасля трох месяцаў працы, нашы студэнты не далі аб сабе знаку. Дагэтуль моладзь не ўлучылася ў плынь універсітэцкага грамадскага і культурна - асветнага жыцця. Перыяд, што праўда кароткі, але ўжо можна было-б што-небудзь зрабіць. А трэба аб гэтым падумаць, як азнаёміць моладзь універсітэта з беларускай літаратурай, песняй, музыкай. Дагэтуль ніхто аб гэтым не клапаціўся. А ўжо пара, таварышы з Варшавы, даць аб сабе знаць.

На універсітэце мне не ўдалося сустрэць студэнтаў беларускай філалогіі. Але ў той - жа дзень, вечарам, надарылася аказія. У Варшаўскім аддзеле БГ-КТ адбыўся сход беларускай моладзі. Былі на ім студэнты беларускай філалогіі.

— Як жывеце?

Моладзь пераглянулася. Некалькі галасоў адазвалася:

— Вучымся.

— Ну добра — гавару — а як вас прыняла моладзь з іншых факультэтаў? Аб чым яны з вамі размаўляюць? Чарнулька, аб мілым выглядзе, у задуме адказала: — Пытаюць нас, што мы будзем рабіць пасля заканчэння вучобы.

— Ну, а вы што ім адказваеце?

Выяснілася, што студэнты сапраўды, не ведаюць, што яны будуць у будучыні рабіць. Не ведаюць якія магчымасці працы стаяць перад імі. Ніхто з імі аб гэтым не пагутарыў. Ані кіраўніцтва Аддзела філалогіі, ані таварышы з Варшаўскага аддзела БГ-КТ, ані таварышы з Галоўнага праўлення. Вучацца, бо трэба вучыцца. На тое ёсць там і ёсць каб вучыцца. Аднак хвалюе іх пытанне «што будуць рабіць у будучыні?». Прыйшлося мне прачытаць невялікую лекцыю на гэтую тэму. Школы, праца ў беларускіх выдавецтвах, «Ніва», навуковая праца. Вось перспектывы.

Цікава, чаму дагэтуль аб гэтым не сказана моладзі?

Пасля гутарка перайшла на справы так званага «матэрыяльнага жыцця». Атрымоўваюць запамогі па 260 зл. Малавата. На харчаванне не хопіць. На іншыя патрэбы не хапае. Пасля трох месяцаў знаходжання ў Варшаве, толькі раз былі ў тэатры на «Кардыяне» Славацкага. Былі, але не ўсе. А чаму толькі адзін раз? — Не дазваляюць фінансавыя ўмовы. Усе згодна цвярдзілі — мы вельмі ахвотна пайшлі-б у тэатр, каб нам хто-небудзь дапамог атрымаць 50 прац. ільготы на білеты. Тады было-б лягчэй. Ёсць магчымасці атрымаць такія ільготы, прызнаў гэта тав. Ю Туронак — старшыня Варшаўскага Аддзела БГ-КТ. .

Далей гутарка перайшла на арганізацыйныя і праграмныя справы філалогіі. Тут вось і ўся бяда. Філалогія беларуская, а беларуская мова дана толькі так сабе «на прычэпку». Праводзяцца і будуць праводзіцца ў далейшым заняткі па польскай і рускай мовах. Несумненна трэба ведаць гэтыя мовы. Але трэба памятаць, што заданнем Аддзела беларускай філалогіі, з'яўляецца падрыхтоўка кадраў беларускіх мовазнаўцаў, якіх адчуваем вельмі вялікі недахоп.

Трэба сказаць адкрыта, у наступным годзе трэба змяніць праграму. Беларуская мова павінна быць асноўным прадметам навучання. Інакш мы не дасягнем нашых мэтаў.

Так думаюць студэнты. Мы з імі поўнасцю згаджаемся. У гутарцы студэнты гаварылі аб недахопе падручнікаў з галіны мовазнаўства. Стварае гэта цяжкасці пры яе навучанні. ГП БГ-КТ і Міністэрства Асветы, павінны паклапаціцца і ў меру сваіх магчымасцей закупіць упамянутыя падручнікі ў Мінску.

Гутарка зацягнулася. Часад-часу хто-небудзь гляне на гадзіннік. Позна. А трэба яшчэ падрыхтавацца да заўтрашніх заняткаў.

Развітваемся. І студэнты і я пераканаы, што ўпамянутыя справы будуць неадкладна вырашаны.

Да наступнай сустрэчы, сябры.

М. МАТЭІЧУК

Тыдзень праз фотааб'ектыў

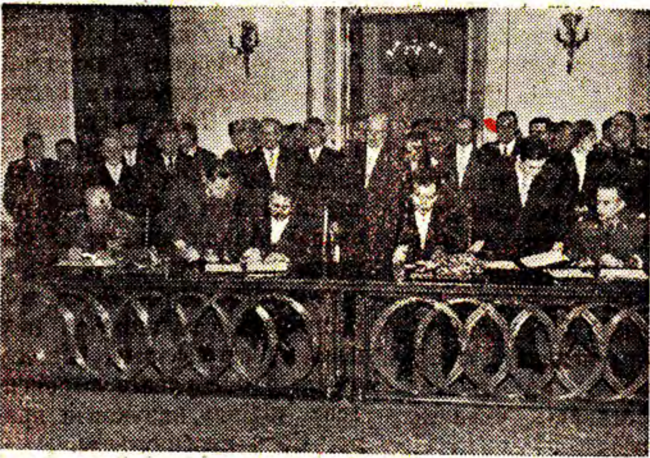

Дагавор аб прававым статусе савецкіх войск часова прабываючых у Польшчы, падпісалі: з боку Польшчы, міністр замежных спраў А. Рапацкі і міністр нацыянальнай абароны — генерал дывізіі М. Спыхальскі, з боку СССР — міністр замежных спраў СССР Д. Т. Шэпілаў і міністр нацыянальнай абароны СССР — маршал Г. К. Жукаў.
ЦАФ. Фото — З. Удавінскі.

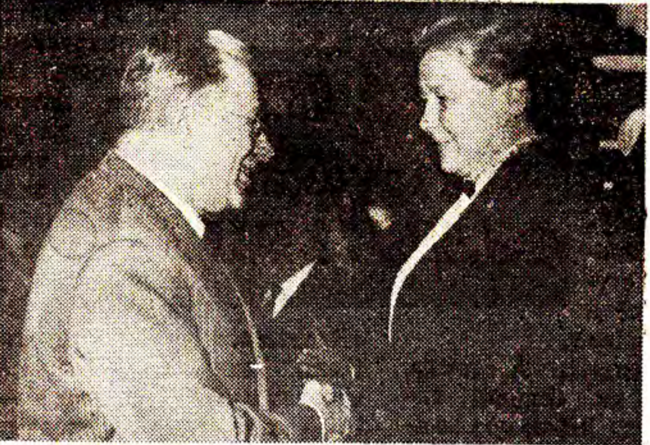

З VIII Кангрэсу Італьянскай Комуністычнай Партыі Працы.
На здымку: Пальміра Тальяті ў гутарцы з прадстаўніком КПСС Я. Фурцавай. *Фото — ЦАФ.*

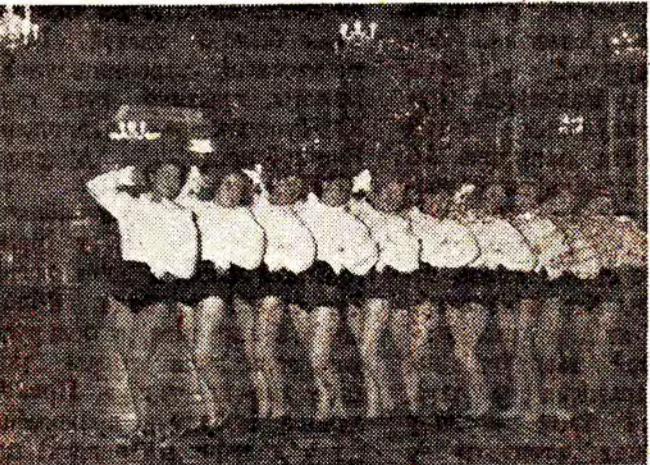

У Доме Культуры ў Кельцах. Балетная секцыя падчас заняткаў.
ЦАФ. Фото — Таргонскі.

На вуліцах Парыжа збіраецца подпісы адносна вяртання французскіх салдатаў з Алжыра.
Гэтая маладая француженка сабрала ўжо шмат подпісаў і ў далейшым добра працягвае сваю пачатую працу.
Фото — ЦАФ.

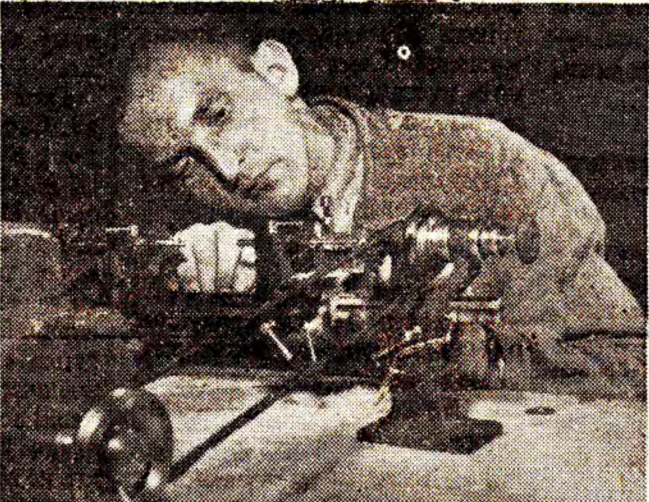

Адным са шматлікіх заводаў, абароннай прамысловасці, якія ўключаюцца ў штацкую вытворчасць з'яўляецца металічны завод у Скаржыску. На заводзе выпрацоўваюцца, між іншым, гадзіннікавыя такаркі.
Гэтыя вырабы даюць вялікую карысць не толькі заводам, яны з'яўляюцца вельмі патрэбным матэрыялам на рынках заграніцай.
На здымку: тэхнік Ежы Сятрэцкі падчас агляду гадзіннікавай такаркі. *ЦАФ. Фото — Дамбравецкі.*

Да рэдакцыі „Бацькаўшчыны"

Спаткала мяне нечаканасць, што мюнхенскі тыднёвік «Бацькаўшчына» з 2 снежня, звярнуў увагу на маю скромную творчасць і перадрукаваў урыўкі з рэпартажа «Беларусы над Одрай». Я не супроць папулярызацыі маіх твораў, дзеля таго і займаюся журналістыкай. Ды справа не ў тым.

Вы пішаце:

«Змешчаныя ніжэй вытрымкі з артыкула (апублікаванага ў беластоцкай «Ніве» з 11.XI.56) з'яўляюцца бадай найхарактэрнейшым адлюстраваннем жыцця нашых суродзічаў у Польшчы, якія, ня гледзячы на вялізарныя цяжкасці, перашкоды й няспрыяльныя адносіны з боку польскіх уладаў, усё-ж глыбока ў сваіх сэрцах захавалі беларускасць, любоў да роднае мовы, песьні й сваіх багатых традыцыяў».

Няўжо-ж рэдакцыя тыднёвіка так вузка разумее адбываючыеся перамены ў Польшчы, што змяшчаючы адну з шматлікіх публікацый падкрэслівае быццам яна найбольш характэрна.

Шаноўныя рэдактары, адчуваю, што ў Вас недахопы матэрыялаў, прапаную: друкуйце часцей нашыя публікацыі, — яны-ж аказваюцца цікавымі. Думаю, што аб Польшчы даволі шырока пішуць заходнія газеты, і «Бацькаўшчына» нічога новага не адкрывае.

Нашая беларуская нацыянальная меншасць у Польшчы мае шмат цяжкасцей, аб якіх і пішам, але і мае поўныя мажлівасці культурнага і грамадскага развіцця.

Чаму вы, не возьмеце з нас прыкладу і замест намі займацца і ўспамінамі (мы таму не супроць), не займецеся жыццём беларусаў на выгнанні. Мы добра ведаем, што жыццё іх там не ўсім выслана ружамі, што многія з нашых суродзічаў кідаюць доларово - марковы рай і вяртаюцца ў сваю бацькаўшчыну, дзяліць з намі долю.

Вось аб жыцці мас беларускіх эмігрантаў думаў я даведацца са старонак вашага штотыднёвіка. А там ані слова аб іх, аб багатых і бедных, а шкада...

К. БАЛІНСКІ

P. S. Калі Вам вашы пратэктары з Вольнай Еўропы не пазваляюць пісаць праўды аб жыцці беларускай эміграцыі, прышліце артыкул да нас. Апублікуем.

К. Б.

Праграма народа

«Не маем іншых мэт, апрача мэт, якія мае народ» «Хочам таго — чаго хоча народ» — ясныя і зразумелыя словы. Уся «Адозва Фронта адзінасці народа да ўсіх грамадзян Польскай Рэспублікі і выбарцаў» напісана ў гэтым духу.

Словы не новыя. На працягу 12 год часта мы з імі сустракаліся. Аднак чытаючы гэтую адозву, чалавек глыбока перакананы, што мэты ў ёй пастаўлены будуць з усёй станоўчасцю ажыццяўляцца. Вера тым больш павялічваецца, калі глядзім на першыя парасткі новага ў нашай краіне. Гледзячы на пачынанні Партыі і Урада пасля VIII Пленума ў напрамку аднаўлення нашага жыцця, паправы жыцця працоўных, гэтая вера расце з кожным днём.

Адозва Фронта адзінасці народа — гэта праграма, якая ставіць канкрэтныя і зразумелыя для ўсяго народа задачы. Задачы гэтыя не з'яўляюцца вынікамі, якіх-небудзь кабінетных нарадаў і канферэнцыяў.

Успамянутая праграма гэта голас усяго польскага грамадства, голас які прагучэў у памятных днях кастрычніка, голас які і сёння гучыць на шматлікіх сходах у фабрыках і заводах, у вышэйшых навучальных установах і вёсках. Гэта праграма народа.

У Адозве адлюстроўваецца чатыры асноўныя галі і нашага жыцця. Першае. У раздзеле «грамадска - палітычны лад краіны», гаворыцца найбольш аб дэмакратызацыі жыцця. Самай важнай справай з'яўляецца справа суверэнітэта Сейма.

Практыка мінулага перыяду не можа паўтарыцца. Сейм, і толькі Сейм, можа вырашыць усе найбольш хвалюючыя грамадства праблемы. Апошнія паседжанні Сейма мінулай «кадэнцыі» ужо былі іншыя, лепшыя. Верым, што новы Сейм ужо ад пачатку сваёй дзейнасці будзе такім, якім хоча бачыць яго народ.

Верым, таксама, што паслы Беласточчыны не праспяць ізноў 4 год. Справы Беласточчыны, яе жыхароў, а ў тым ліку і беларусаў, знойдуць больш чым дагэтуль месца ў нарадах паасобных камісіяў, як і пленарнага паседжання.

У Адозве пастаўлена і такую мэту: *«Змагацца з рознымі шавіністычнымі тэндэнцыямі, антысемітызмам, са спробамі дыскрымінацыі накіраванай супраць нацыянальных меншасцей пражываючых у Польшчы».*

Гэты пункт датычыць асабліва нас — беларусаў. Бадай-жа гэта першы дакумент у якім гаворыцца аб справах нацыянальных меншасцей. Важным з'яўляецца сцвярджэнне, што нацыянальныя меншасці ёсць у Польшчы і ніхто не мае права папракаць ім. Гэта адначасова асцярога тым, якія ў апошнім часе распачалі шавіністычную нагонку супраць нацыянальных меншасцей.

Мы — беларусы, цешымся з гэтага факту. Сцвярджэнне ў Адозве: *«роўныя правы і роўныя абавязкі ўсім грамадзянам, незалежна ад іх паходжання, нацыянальнасці ці веравання»* яшчэ мацней падкрэслівае важнасць праблемы і становішча Партыі і Урада ў гэтай справе.

У галіне замежнай палітыкі ставіцца за мэту далейшае ўмацаванне саюза і дружнага супрацоўніцтва з Совецкім Саюзам, на прынцыпах поўнага суверэнітэту і неінгерэнцыі ва ўнутраныя справы адной ці другой краіны. На такіх самых прынцыпах будзем супрацоўнічаць з краінамі лагера соцыялізму. Тым не менш бачыцца патрэбу шырокага эканамічнага супрацоўніцтва з іншымі краінамі на свеце, не гледзячы на іх грамадска-палітычны лад. На такой аснове міжнародных суадносін, будзе расці і ўмацоўвацца аўтарытэт і сіла нашай краіны. Такім чынам Народная Польшча яшчэ мацней прычыніцца да ўмацавання міру. А справа міру нам вельмі дарагая. Мы не хочам больш вайны. Хочам мірна працаваць, усебакова развівацца. І таму словы — «Дамагаемся забароны атамнай зброі і іншых сродкаў масавага знішчэння» — з'яўляюцца нашымі словамі.

Планаванне народнай гаспадаркі згодна з патрэбамі і магчымасцямі краіны, актывізацыя і развіццё дробнай вытворчасці, уздым сельскай гаспадаркі, якая заспакоіла-б патрэбы насельніцтва і лёгкай прамысловасці, новая палітыка на вёсцы ствараючая ўмовы ўсебаковага развіцця калектыўных і аднаасобніцкіх гаспадарак, вырашэнне праблемы сялянскай уласнасці на заходніх землях, — вось аснаўныя праблемы да вырашэння ў галіне гаспадарчай палітыкі ахопленыя Адозвай.

У справах культуры прадбачыцца далейшае шпаркае яе развіццё, абаснаванае на новых метадах культурна - асветнай працы.

Моладзі гарантуецца магчымасці ўсебаковага яе развіцця.

Справы матэрыяльнага быту працоўных займаюць многа месца ў Адозве. Новыя памяшканні, лекарская апека над здароў'ем грамадства, апека над маткай і дзяцьмі, дапамога для многадзетных сем'яў, далейшае развіццё комунальнай гаспадаркі, павелічэнне пенсій і г. д. — створаць умовы дастатняга жыцця.

Набліжаюцца выбары ў Сейм. 20 студзеня ўжо недалёка. У гэтым дню ўсе беларусы — жыхары Народнай Польшчы будуць галасаваць на кандыдатаў Фронта адзінасці народа — людзей, якія будуць стаяць на варце інтарэсаў народных мас і адначасова за сваёй праграмай, праграмай, якую стварыў сабе сам народ — праграмай Фронта адзінасці народа.

М. МАТЭЙЧУК.

У дружнай сям'і

Праз прыадчыненыя дзверы пакоя нумар 27 інтэрната даносіўся вясёлы дзявочы смех.

— Дзяўчаткі, давайце паспяваем нашу родную песню, — звярнулася да сваіх сяброўак Надзя Мукасей.

Хутка з пакоя пачалі даносіцца меладычныя гукі захапляючай песні «Ой ляцелі гусі з броду», якую ўпершыню выконвалі разам.

— Бачыце, як добра атрымоўваецца, — прагаварыла Люба Філіпюк; — нават і на сцэне не сорамна было-б выступіць. Асабліва весела бывае ў гэтым пакоі ў выхадныя дні, калі сюды збіраюцца знаёмыя студэнты.

Ёсць тут і аматары шашачнай ігры. Вось і зараз даігрываецца апошняя партыя першынства па шашках сярод жыхароў пакоя.

— Хто выйдзе пераможцам? — гэтае пытанне хвалюе ўсіх сабраўшыхся. Зрабіўшы няправільны ход Надзя Гурын устае і моцна паціскае руку сваёй пераможцы Любе Філіпюк.

— А памятаеце, як вы ўпершыню ігралі ў шашкі, — умяшалася Надзя Мукасей, гэта быў першы вечар нашага знаёмства. І кожная з іх пачала ўспамінаць даўно мінулы, але такі цудоўны вечар, які застаўся ў іх памяці на ўсё жыццё.

— Мы тады да пяці гадзін раніцы не клаліся спаць, — успомніла Зіна Кардаш. — Ды і як было заснуць, калі хацелася як мага хутчэй даведацца пра вашае мінулае.

...Надзя Мукасей, Люба Філіпюк акончыўшы на выдатна сямігодкі, паступілі ў Педагагічны ліцэй. Яшчэ ў сямігодцы яны пачалі цікавіцца беларускай мовай.

А мо'-б пасля сканчэння ліцэя паехаць у Совецкую Беларусь? — аднойчы нерашуча запытала Надзя ў сяброўкі.

...Ды што ты! — махнула рукой Люба, але крыху падумаўшы сур'ёзна дадала:

— Сапраўды нядрэнна было-б. Вось там-бы па сапраўднаму вывучылі беларускую мову.

З гэтага часу думка аб паездцы ў Беларусь не пакідала іх. Атрымаўшы дыпломы выдатнікаў, дзяўчаты падалі заявы з просьбай накіраваць іх для далейшай вучобы ў БССР. Нарэшце яны атрымалі доўгачаканыя лісты, якія давалі ім магчымасць ехаць вучыцца ў Беларускі дзяржаўны універсітэт імя В. І. Леніна, куды так доўга імкнуліся.

...У дзве гадзіны ночы цягнік, на якім ехалі Надзя і Люба, спыніўся на мінскім вакзале. Сяброўкі яшчэ не паспелі выйсці з вагона, як іх парушыў вялікі натоўп студэнтаў з БДУ. І калі студэнты пачалі дарыць ім кветкі, то сяброўкі крыху збянтэжыліся, а адна з іх, нават, ціха прамовіла:

— Мы прыехалі к вам вучыцца, а не як дэлегаткі.

— У нас на Беларусі ўсіх гасцей сустракаюць аднолькава, з кветкамі, — сказаў малады паэт Ніл Гілевіч. Ад гэтых цёплых і лагодных слоў неяк адразу стала лягчэй на сэрцы ў Надзі і Любы. Моцна ўзяўшыся за рукі з песнямі студэнты вярталіся са сваімі новымі сябрамі ў інтэрнат. З гэтага часу ў Надзі Мукасей і Любы Філіпюк пачалося новае жыццё, мара да якой яны так доўга імкнуліся, стала сапраўдным сённяшнім днём.

Але гэты новы дзень быў найцікавейшым за іншыя, кожная яго гадзіна прыносіла што-небудзь новае, неабходнае для іх жыцця. Як і трэба было чакаць не магло абысціся без цяжкасцей, асабліва запамяталася ім першая лекцыя па беларускай мове. Калі выкладчык пачаў чытаць лекцыю, то дзяўчаты, хоць і былі крыху знаёмы з беларускай літаратурнай мовай, чыстай гаворкі мала разумелі.

— Што будзем рабіць? — разгублена запытала Люба ў сваёй сяброўкі ў часе перапынку.

— Я і сама нявёдаю, — паціскаючы плячыма адказала тая, — раней мне здавалася, што я разумею мову. Памятаеш, як мы чыталі таму старэнькаму селяніну ў нас на Беласточчыне беларускую газету. Ён-жа разумеў нас.

— Чытаць адно, а размаўляць зусім іншая справа, хвалюючыся гаварыла Філіпюк. Лепш і не ехалі-б — мяркавалі яны пасля заняткаў.

— Вось і сёння ў пісьмах вучні педліцэя пыталіся, як ідуць у нас справы, — ціха гаворыць Надзя. — Што ім цяпер напісаць? А напісаць патрэбна, яны-ж чакаюць адказу.

— Хлусіць не будзем. Прыдзецца пісаць усю праўду, хоць яна і не такая прыемная, — зрабіла вывад Люба. Дзяўчаты селі за стол і пачалі пісаць ліст. Неўзабаве ў пакой увайшлі Надзя Гурын і Зіна Кардаш.

— Чаго вы тут сядзіце адны? А мы думалі, што вы на вечары, — запыталіся сяброўкі, падыходзячы да стала.

— А, дык вы пішаце ліст? — заўважыўшы на стале канверт, прагаварыла Зіна Кардаш. Пасля гэтага Зіна і Надзя нахіліліся над пісьмом.

— Вось яшчэ! Цяжкасцей запалохаліся. Не вы адны такія.

Дзяўчатам стала сорамна за сябе, за тое, што яны спалохаліся нават такіх маленькіх цяжкасцей. Яны апусцілі ўніз вочы, стараючыся не глядзець у твар сваім сяброўкам. — Адна з іх павольна працягнула руку, узяла пачатае пісьмо і разарвала на дробныя кавалкі. Моўчкі, але добра разумеючы адна адну, дзяўчаты дружнай сям'ёй накіраваліся на факультэцкі вечар...

Зараз Люба Філіпік і Надзя Мукасей дасканала валодаюць беларускай мовай. У гэтым ім дапамагалі сяброўкі па пакою, з якімі яны жывуць ужо другі год, выкладчыкі і галоўнае — вялікая цяга да беларускай мовы. У вольны ад заняткаў час іх можна часта бачыць у Беларускім Дзяржаўным Тэатры, імя Янкі Купалы, ды яны з вялікай ахвотай глядзяць цікавыя творы беларускіх драматургаў.

Н. ГАНЧАР
Н. ГЛУШКОЎ

г. Мінск
БДУ імя Леніна.

Пастаноўкі самадзейных тэатральных калектываў

БРЭСТ. (БЕЛТА). — Нядаўна самадзейны тэатральны калектыў абласнога Дома народнай творчасці паказаў гледачам камедыю А. Н. Астроўскага «На бойкім месцы». Ролі выконваюць рабочы чыгуначнага вузла П. Махін, работніца домаўпраўлення Н. Кісялёва, служачы Н. Ладзейнаў і іншыя.

Зараз самадзейныя артысты рыхтуюць да пастаноўкі на сцэне п'есы Янкі Купалы «Раскіданае гняздо» і Б. Шоу — «Прафесія місіс Уорэн».

Шырока вядомы самадзейныя тэатральныя калектывы Баранавіцкага, Кобрынскага, Пінскага гарадскіх дамоў культуры. Каля дзесяці год існуе тэатральны калектыў пры Антопальскім раённым доме культуры. У яго рэпертуары 28 твораў рускіх класікаў, савецкіх і зарубежных драматургаў. Вялікім поспехам у гледачоў карыстаецца спектакль «Васа Жэлезнова» М. Горкага. У новым сезоне ажыццёўлена пастаноўка п'есы А. Арбузава «Шасцёра любімых». Драматычны калектыў Івацэвіцкага раённага Дома культуры рыхтуе да пастаноўкі п'есу «Канстанцін Заслонаў» А. Маўзона.

Зараз у вобласці працуе больш 500 самадзейных драматычных калектываў.

Гомельскі абласны дом народнай творчасці праводзіць конкурс на самыя лепшыя працы па жывапісу, графіцы, скульптуры, разьбе па дрэве інкрустацыі, мастацкай вышыўкі і інш. Самыя лепшыя экспанаты будуць дэманстравацца на абласной, рэспубліканскай, усесаюзнай мастацкай выстаўках прысвечаных 40 гадавіне Вялікай Кастрычніцкай Соцыялістычнай рэвалюцыі. Хатняя гаспадыня Зоя Аляксандраўна Серада — майстар мастацкай вышыўкі і аператар ст. Гомель Ірына Нікалаеўна Герасімава падрыхтоўваюць на конкурс вялізны кілім «Слава героям працы».

На здымку: З. А. Серада (справа) і І. Н. Герасімава падчас працы над кілімам.

Фотахроніка БЕЛТА
фота Н. Дзергіна.

У гасцях у Гродзенскіх паэтаў

Нядаўна рэдакцыя атрымала зборнік твораў пісьменнікаў Гродзенскай вобласці пад загалоўкам «Нёман».

Унізе змяшчаем некалькі вершаў паэтаў Гродзеншчыны з гэтага зборніка.

МІХАСЬ ВАСІЛЁК.

ПІОНЕРСКІ ЛАГЕР

На зялёны грэбень сосен
І на ельнікі густыя
Сцеле сонца пасмы косаў,
У расе іх срэбнай мые.

Бор калыша рэха горна...
На ўзлессі смех знаёмы,
Спеў вясёлы і задорны
У даль нясе шырокі Нёман.

Ён не чуў з вякоў далёкіх
Гэткіх песняў, як сягоння...
Плыць ім век на крыллях лёгкіх,
Чараваць сабою гоні.

Пад шатром блакітны лагер
Сонца хвалямі заліты,
На зямлі дыван засланы
Каляровы, аксамітны.

Не адрозніць, дзетвара, вас
Ад тых кветак на паляне,
Дзе вы будзеце ў забавах
Разам лётаць з матылямі.

Дзе вячэрняй прахаладай,
Як мільёны зор засвецяць,
Перад сном прыемны воды
Будзе плыць з палёў к вам, дзеці!

Юны цвет краіны роднай,
Наша радасць і надзея!
На вас гледзячы, штодзённа
Сівы Нёман маладзее.

ПЯТРУСЬ МАКАЛЬ.

СВЯТЛО

Запаліць святло патрэбна ў хаце:
Цені наваколле спавілі.
Пасылае да суседа маці
Хлапчука з бляшанкай па вуглі.

І з вуглёў агонь мы выдзьмувалі,
Нібы ў нейкі старажытны час,
Бо запалкі і не начавалі
На закураным камінку ў нас.

Браў старэйшы брат пацёрты томік
Пра ўсходніх дарагіх братоў,
І свяціла ўраз не толькі ў доме,
А і на душы ў хлапчукоў.

Той агонь не гасне прад вачыма,
Хоць ужо нямала дзён прайшло.
Змалку нас само жыццё вучыла,
Як нялёгка здабываць святло.

МІКОЛА АРОЧКА.

* * *

Недзе на зялёнай пойме Ніла
У адлёт сабраліся буслы.
Можа, птахам корму не хапіла,
Можа, ў іх быў выган замалы?

Пэўна, не! У выраі далёкім
Аднаго для птахаў не стае —
Тых дубоў наднёманскіх, высокіх,
Дзе ім трэба гнёзды віць свае.

Ці сапраўды нас мала?

Беластоцкае ваяводства мае шмат школ з беларускай мовай навучання, дзе патрэбнымі з'яўляюцца настаўнікі, каторыя-б ведалі добра беларускую мову. Бо ў такіх школах, я думаю, без беларускай мовы ані руш. У гэтаікіх школах з беларускай мовай цесна звязана навучанне кожнага амаль прадмета. І не толькі той настаўнік павінен ведаць беларускую мову, які яе вучыць, але і ўсе іншыя настаўнікі, якія вучаць у такіх школах матэматыку, біялогію, геаграфію і г. д.

Колькі-ж ёсць такіх школ, якія толькі на паперы з'яўляюцца школамі з беларускай мовай навучання. У сапраўднасці ў іх няма дастатковай колькасці настаўнікаў, ведаючых беларускую мову. Ёсць шмат такіх школ, якія маюць толькі аднаго настаўніка валодаючага беларускай мовай і, што-ж ён небарак, — не разарвецца ў такой школе.

Кожнаму з нас прыдзе ў галаву такое запытанне. «Ці-ж-бы сапраўды не хапала гэтакіх настаўнікаў? Ці-ж Беларускі Педагічны Ліцэй у Бельску выпускаў аж так мала выпускнікоў?»

Кожны з нас, — выпускнікоў гэтага Ліцэя скажа, што не зусім так. Гэты Ліцэй ужо выпусціў звыш 100 настаўнікаў, валодаючых беларускай мовай. Да гэтага яшчэ шмат працуе ў настаўніцтве выпускнікоў і з Беларускага Ліцэя Выхавацельніц Дзіцячых Садоў і з Беларускіх Агульнаадукацыйных Ліцэяў у Бельску і Гайнаўцы. Шмат гэтых настаўнікаў, якія ведаюць беларускую мову, пападаюць у польскія школы, дзе не маюць нават да каго і звярнуцца па-беларуску.

Мы заяўляем — хоціць гэтага, канец такой рабоце Мы хочам ісці туды, дзе мы патрэбны. Пасылайце нас у беларускія школы. Дзеля таго-ж мы і вучылі беларускую мову, каб працаваць у беларускіх школах. Нам крыўдна робіцца, калі не маем гэтай магчымасці, калі пасылаюць нас у польскія школы.

МІКОЛА ХІЛІМАНЮК
Махнатэ
Гайнаўскі павет.

Першы водгук на І Пленум БГ-КТ

На І Пленуме Беларускага грамадска - культурнага таварыства, якое адбылося 25 лістапада ў Беластоку было выпрацана ўвесці ў статут БГ-КТ некаторыя неабходныя папраўкі. Адначалосна прынята пастанову, каб у статуце было сказана, што можна арганізаваць гурткі БГ-КТ. (Дагэтуль былі толькі аддзелы БГ-КТ). Арганізаванне гурткоў будзе садзейнічаць пашырэнню і актывізацыі працы сярод шырокіх мас беларускага насельніцтва Польшчы.

Вельмі хутка папраўка знайшла здзяйсненне ў практыцы.

3 снежня г. года беларуская моладзь Эканамічнага Тэхнікума (школа польская) склікала арганізацыйны сход, на якім выбрала праўленне школьнага гуртка БГ-КТ. Нядаўна будучы ў Бельску, наведала я Эканамічны Тэхнікум і якраз папала на сход гуртка, на якім абмяркоўвалася праграма працы гуртка. Захапіла мяне прастата і нескладанасць ініцыятывы моладзі.

«Бяруцца за тое, што напэўна зробяць» — думала я ўважліва сочачы за словамі прысутных.

Аб чым-жа размаўлялі на сходзе?

«Паўстаў у нас у школе гурток Беларускага грамадска - культурнага таварыства — сказаў старшыня — Алёша Чэрнякевіч. Задачай яго — гуртаваць усіх беларусаў. Мы пастанавілі прыняць у члены гуртка і моладзь з трэцяга класа. Хочам, каб у наступным годзе, вы нас заступілі ў працы». Потым шмат гаварылася аб працы і яе формах.

Галоўнымі задачамі ў дзейнасці школьнага гуртка моладзь ставіць:

1. Вывучэнне беларускай мовы, літаратуры і гісторыі беларускага народа.
2. Аналіз паасобных нумароў «Нівы».
3. Вывучэнне статута БГ-КТ.
4. Школьная мастацкая самадзейнасць.

З мэтай вывучэння беларускай мовы моладзь пастанавіла выкарыстаць дзеля гэтага нядзелі, святы і вольныя ўрокі.

— Пакуль не маем настаўніка беларускай мовы — сказаў Алёша Чэрнякевіч — мы будзем вучыцца самі, карыстаючыся «гутаркамі» аб мове, якія падае «Ніва».

Цяжка паўтараць усе словы, якія гаварыліся. Можна толькі агульна схарактарызаваць іх супольны сэнс, іх істоту. «Будзем працаваць так, каб і самым больш ведаць аб сваім народзе, аб сваёй мове і другім паказаць, што ёсць беларуская мова, культура, якой беларусы павінны даражыць і любіць чэ так, як палякі ці іншыя народы, любяць сваю».

Першаму гуртку Беларускага грамадска-культурнага таварыства жадаем вялікіх поспехаў. Працуйце — сябры згодна з Вашай разумнай праграмай.

Не сумняваемся, што Ваш прыклад шырока распаўсюдзіцца і ў іншых школах, як беларускіх так і польскіх.

У заканчэнні, я-б хацела яшчэ асабіста звярнуцца да Праўлення гуртка пры Эканамічным Тэхнікум у Бельску.

Калі я была ў Вас, сябры, між інш. закранулася пытанне: ад колькі год можна прымаць у члены таварыства і ці ў Вашым Тэхнікуме вучні першага і другога класаў могуць належаць. У гэтай справе я звярнулася да Галоўнага Праўлення БГ-КТ і яно згадзілася, што школьны гурток БГ-КТ павінен імкнуцца гуртаваць усіх ахвотных у сваёй школе, да працы ў гуртку. Статут БГ-КТ не акрэслівае веку прыналежнасці да БГ-КТ.

І правільна. Напрыклад у Вашым выпадку было-б несправядліва не даць магчымасці беларусам з першага і другога класаў належаць і працаваць у гуртку БГ-КТ. Яны-ж таксама хочуць актыўна ўключыцца ў тую працу, аб якой гаварылася на Вашым сходзе. А актыўна ўключыцца можна найлепш тады, калі з'яўляешся членам гуртка. Гэта адно. А другое гэта тое, што гонар беларусу быць членам БГ-КТ і працаваць у гуртку.

Значыць не можна агранічваць магчымасцей у прыналежнасці да гуртка. І Ваш школьны гурток БГ-КТ павінен імкнуцца згуртаваць не толькі 3—4 класы але і першы і другі.

Вы хіба згодзіцеся з гэтым.

ВЕРА ЛЕУЧУК

Дзе чалавечая годнасць?

Справа гэта старая як свет. У Рымскіх часах была такая прыказка «Homo, homini — lupus» — інакш «Чалавек, чалавеку — воўкам». Гэтая прыказка паўстала ў часах невальніцтва, здзеку і цэлай жудаснасці, якія нёс з сабой той лад.

На жаль можна яе застасаваць яшчэ і цяпер. На кожным кроку бачым на колькі няма пашаны і малым і старым, як кожны гоніць за чымсьці наперабой, распіхаючыся локцямі, нягледзячы на найпрымітыўнейшыя ўмовы адносін чалавека да такога самага як ён чалавека.

Асабліва востра даецца гэта заўважыць пры цягніках і аўтобусах.

Да прыезду аўтобуса людзі яшчэ сяк-так стаяць у чарзе. А калі ён прыедзе — то тады як рынуць усе ўперад, адзін праз другога — аж сапраўды страх глядзець і сапраўды шкада, што такое штосьці ўмее гаварыць і яго калі некалі называюць... чалавекам.

Некалькі дзён таму назад, Алеся Гілеўская — жонка загадчыка школы № 3 у Беластоку думала паехаць у Варшаву на імяніны сына. Хацела скарыстаць з гарадской камунікацыі, каб хутчэй дастацца на чыгуначную станцыю. Але яе спіхнулі з аўтобуса, які тым часам крануў з месца...

Гілеўская стукнулася патыліцай аб брук і на месцы памерла.

— Дзе-ж чалавечая годнасць?! — ускрыкнуў хтосьці тады ў аўтобусе. Над гэтым трэба больш падумаць.

Хай нашая эпоха — эпоха сацыялізма сапраўды будзе людской.

Хай зменіцца прыказка: «Homo, homini — lupus» на «Чалавек — чалавеку — чалавекам!».

І. ВЕРАС.

Выкрываем мясцовыя рэзервы

Што будзе з кажухамі?

Дагэтуляшні час перапоўнены быў шматлікімі ўказамі і пастановамі. Чаго-ж не выдумана ў кіраўнічым апараце эканомікі. Дэмагогі і псеўдаэканамісты папернымі наказамі хацелі-б перагарадзіць нармальную плынь людскога жыцця, змяніць старадаўнія звычаі, вось хаця-б у такой простай галіне прамысловасці, як вытворчасць народных убораў.

І несумненна ў гэтай мэце выйшла пастанова Рады Міністраў з 3 студзеня 1951 г. у справах канцэсіі для футравых гарбарняў. Аўтарам гэтай пастановы з'явілася Міністэрства лёгкай прамысловасці. Згодна з пастановай усе рамесніцкія прадпрыемствы, да якіх таксама ўлічваюцца гарбарні, абавязкова мусілі перамяніцца ў канцэсійны промысел, а выдаць канцэсію мог толькі сам міністр.

Падумайце толькі — міністр лепш можа ведаць ці ў Гайнаўцы патрэбна гарбарня ці не. Толькі міністр можа ведаць, дзе народ ходзіць у кажухах, а дзе не.

Зразумела, што калі выйшла гэтая пастанова, тысячы рамеснікаў з цэлай Польшчы паслалі да міністра заявы. Людзі, якім адабрана іх варштаты працы сталі траціць апошнія грошы на раз'езды ў Варшаву, каб дайсці справядлівасці, аднак дарма.

Як было больш 250 хатніх гарбарняў — так засталося на Беласточчыне толькі 17.

Падумайце — на цэлае ваяводства толькі 17 шчасліўцаў, якім удалося дабіцца ласкі міністра і атрымаць канцэсію.

Іншыя не маючы другога выхаду перайшлі ў гаспадарчае падполле.

У Міністэрстве думалі, што нейкая там паперка — пастанова зможа прымусіць людзей перастаць адзявацца ў кажухі, што сяляне масава павязуць авечыя скуркі да пунктаў закупак у ГС, а пасля стануць купляць дарагія кажухі ў дзяржаўных крамах.

Селянін хутка дагледзеўся безгалоўя ў гэтай справе, хутка пералічыў, што яму лепш аплочваецца і зусім не выказваў ахвоты выконваць такія наказы.

Аддзел прамысловасці ВРН перакanаўшыся ў бескарыснасці гэткай пастановы, пачаў дамагацца павялічыць колькасць кааператыўных гарбарняў, якія займаліся-б вырабам кажухаў.

Па шматлікіх канферэнцыях міністэрства згадзілася даць дазвол на ўтварэнне 58 кааператыўных гарбарняў. І так рамесніцкія майстэрні замяніліся ў кааператывы. Аднак і з гэтай развязкі таксама нічога добрага не атрымалася.

А вось прычыны. Існаванне ў мінулым больш 250 рамесных гарбарняў было карысным так дзяржаве, як і насельніцтву. Кожны год рамеснікі плацілі дзяржаве звыш 1,5 мільёна зл. падаткаў, а насельніцтва мела ўдоваль добрых і недарагіх кажухаў.

Пасля рэарганізацыі ўзраслі цэны. Калі ў мінулым за выпраўку адной скуры селянін плаціў 30 зл., то зараз ў кааператыве, плаціць 60 зл., а дзяржава ад кааператываў атрымоўвае толькі 600 тыс. зл. падаткаў, але пры гэтым утварылася разбуханая адміністрацыя на ўтрыманне якой ідзе больш 200 тыс. зл.

Узраслі таксама труднасці сялян: далёкі даезд да кааператыўных гарбарняў, дрэнная выпраўка скур, як у кааператыўных пунктах, так і ў «нелегальных» варштатах, да таго, сяляне не бачачы карысці перасталі цікавіцца гадоўляй авец, і таму колькасць іх на Беласточчыне ўсё больш і больш памяншаецца.

Думаю, што прыйшоў час змяніць бескарысную пастанову Рады Міністраў і не дапусціць да занядпаду так патрэбнай галіны вытворчасці, тым больш, што гэта дазволіць даць працу сотням людзей, а ведаем добра, што працы не для ўсіх цяпер хапае. Сяляне Беласточчыны хочуць хадзіць у добрых кажухах.

Б.

Зменшыць колькасць грамад

На сесіі Ваяводскай рады нарадовай у Беластоку, якая адбылася 30.ХІ. — 1.ХІІ. г. г. некаторыя грамадскія дзеячы выступалі з доказамі, што адміністрацыйны падзел на Грамадскія рады нарадовыя быў праведзены няправільна. У многіх выпадках ёсць так, што памяшканне аднаго Прэзідыума Грамадскай рады нарадовай ад памяшкання другога Прэзідыума знаходзіцца ў адлеглацсі 3—4 км. Па іх думцы адлеглацсь гэта магла-бы быць большая.

Грам. Крыцюк з Семятыцкага павета на вышэй успамянутай сесіі гаварыў аб тым, што дагэтуль колькасць працаўнікоў у Прэзідыумах у параўнанні да 1954 года ўзрасла больш у 5 разы.

— У 1954 годзе — гаварыў грам. Крыцюк у былой гміне Драгічын было 9 працаўнікоў а цяпер у межах гэтай гміны ў Прэзідыумах ГРН працуе 48 чалавек. І вось 48 чалавек працуюць горш чым тыя 9, бо яны непадрыхтаваны.

Зараз у кожнай радзе працуе 5 чалавек. На працягу 7 гадзін ім няма чаго рабіць. Працы маюць толькі на 2—3 гадзіны. Са спрэчак вынікла тое, што ў кожнай радзе не павінна быць больш 3-ох чалавек на пенсіі.

Старшыня Прэзідыума Павятовай рады нарадовай у Саколцы тав. Дамінікоўскі высунуў прапанову, каб некаторыя грамады зусім ліквідаваць.

У 1954 годзе на тэрыторыі сённяшняга Сакольскага павета было 10 гмін. Зараз ёсць 47 грамад. Нікому не было-бы крыўды, каб колькасць іх у Сакольскім павеце паменшыць хоць на адну трэцюю. Гэта паважна зменшыла-б выдаткі дзяржавы.

Тав. Дамінікоўскі падлічыў, што за два гады выдатак дзяржавы на зарплаты працаўнікоў рад узраслі ў Сакольскім павеце, у параўнанні да 1954 года, на 1,5 мільёны злоты.

М. Х.

Зімою ў вёсцы

Ціха і спакойна ў вёсцы ўзімку. Людзі пахаваліся па хатах. І толькі гусі ды куры вітаюць падарожнага здзіўленым перастрашаным крыкам.

Так было і са мной, калі я адным марозным днём упершыню ўваходзіла ў хату Максіма Гайдука ў Вёсцы Тарнопаль, Гайнаўскага павета.

Заўсёды нейк няёмка адчувае сябе чалавек, калі ўпершыню зайдзе ў чужую хату, упершыню сусртэнецца з людзьмі, якіх дагэтуль не бачыў і не ведаў.

Ды ў Тарнопалі я яшчэ раз мела магчымасць упэўніцца і адчуць, як ветлівым і гасцінным ёсць наш беларускі народ. Дзякуючы гэтым рысам характару, я хутка зусім асвоілася з абставінамі, з новымі для мяне людзьмі і адчула сябе, як у сваёй сям'і. Гаспадыня накарміла мяне ячняй з салам і бульбай з агуркамі, напаіла яблычным сокам, напаліла ў печы і пасадзіла грэць плечы.

Пасля поўдня сабралося некалькі суседак. Маладыя дзяўчаты рабілі штосьці «на дротах», а старэйшыя пралі на калаўротках. Я папрасіла іх паспяваць свае вясковыя песні. Вялікім майстрам у гэтым аказалася даволі высокая, прыгожая жанчына 48 год — Марыя Гайдук. Сваім гучным, высокім голасам зацягнула яна старынную беларускую песню, што ад непамятных часін спяваецца ў вёсцы.

«Ідзі дожджыку чужою
стараною,
А я пасею рутаньку над
вадою.
Расці рутанька дробная,
зяленая,
Цябе сеяла дзяўчына
маладая».

Падхапілі песню ўсе прысутныя. ...Бурчэў калаўротак, вілася тонкая нітка з кудзелі, лілася — пераліралася песня. Зыкі яе напоўнілі ўсю невялікую, нізенькую сялянскую хатку. З яе слоў і мелодыі складаліся вобразы людзей, якія перад намі жылі, працавалі і гэтыя-ж самыя песні спявалі. Іх песні жывуць. Цяпер іх спяваюць іх унукі і праўнукі і будуць спяваць. Песні раскавзаюць ім як жылі калісь, чаго хацелі і да чаго імкнуліся людзі. Ліліся песні адна за другой пад нізкай столлю сялянскай хаты. Хацелася слухаць іх і слухаць..

— Цётачка — адазваўся малады хлапец — заспявайце тую песню, што бабка ўмее — «Песні мае песні».

Жанчына хвіліну падумала, узялася рукою за лоб і пачала.

«Ой гора мне, гора,
А я ўсё смяюся.
Сваёму гору
Не паддаюся.

І гора мне, гора, —
Мушу гараваці, —
На такую долю
Парадзіла маці.

Песні мае, песні,
Дзе я вас падзену?
Пабяру ў фартушак,
Па полі пасею.

А як будзе добра —
Я вас пазбіраю,
А як будзе кепска,
То й пазабываю».

— Як даўно спяваюць гэтую песню ў вашай вёсцы? — запыталася я.

— А, з часоў паншчыны...

Набліжаўся вечар і мне трэба было збірацца дамоў.

Да адыходу цягніка заставалася нямнога часу, а дарогі перада мной — кавалак!

Я развіталася і накіравалася наўспражкі, праз замерзшыя тарнопальскія балоты да чыгункі. Праваднікам быў Валодзя Гайдук — сын гаспадароў, у якіх я была.

У вушах і сэрцы ўсё звінелі пачутыя нядаўна песні.

— Што гэта за бабка, што ведае песні? — успомніла я.

— А, ёсць такая ў вёсцы. Старая ўжо, хіба больш як 80 гадоў мае. Спяваць не можа, але ўсе песні ведае на памяць — расказваў Валодзя.

Мнё зрабілася шкада, што не пабачылася з гэтай разумнай бабулькай. Мо' яшчэ ўбачу калі...

Потым ужо, у цягніку я ізноў успомніла вясковых кудзельніц і іх песні. Хто тварыў гэтыя песні і хто іх перахаваў праз вякі няволі, прыгнёту, праследванняў. Усё гэта зрабіў наш народ! Простыя беларускія людзі.

Мы часта шукаем беларускіх песень. Яны ў вёсках нашых, у сэрцах і памяці простых людзей, якія найлепш патрапілі захаваць і развіваць гэты скарб шматлікіх мінулых пакаленняў.

Нашыя вёскі — гэта невычарпальная крыніца народнага масгацтва, народнай творчасці. З яе чэрпалі сілы, натхненне і тэмы выдатныя творцы нашай літаратуры, грамадскія дзеячы — змагары за шчасце народа. Гэтая крыніца бурліць свежай чыстай вадой і цяпер.

Шкада і немагчыма пакінуць забытай гэтую цудоўную спадчыну народнай культуры ў нашых беларускіх вёсках. Трэба вынесці яе на святло. Паказаць свету. Нельга дапусціць, каб хоць малая частка тых песень, прымавак, казак, прыказак, што жывуць у нашых вёсках, загінула.

Вывучэнне народнай творчасці — гэта першы крок да вывучэння мінулага і сучаснага жыцця нашага народа, пазнання яго жаданняў і патрэб.

В. Л.

З конкурсу збіральнікаў фальклору

Выжэй змешчаныя выразкі якія прыслаў грам. Сымон Чарнякевіч, з вёскі Макаўка, Гайнаўскага павета. б.

Беларускі хор працуе

Праца ў Беларускім хоры ў Беластоку развіваецца ўсебакова. У апошнім часе прыступілі харысты да апрацоўкі мантажу пад загалоўкам «Беларускія вечарынкі». Мантаж апрацавала дырыжор Беларускага хору праф. Людміла Іванаўна Панько. Яна-ж і вядзе з хорам працу па апрацоўцы гэтага мантажу.

З «Беларускімі вечарынкамі», як зрэшты і з цэлай сваёй праграмай, Беларускі хор будзе выязджаць у нашы вёскі, каб і сяляне пачулі прыгожае беларускае слова, беларускую песню і танец.

в. л.

Ужо хутка выступіць Беларускі Тэатр

Беларускі Тэатр у Беластоку рыхтуе да пастаноўкі п'есу «Пярэстая Красуля» — на беларускай мове. Як нас інфармуе рэжысёр тэатра грам. Кавальчук, да палавіны студзеня 1957 г. п'еса будзе гатовая.

„З'ЯВА"

Адзін салдат ішоў дамоў. Да дому было яшчэ далёка, а ноч ужо набліжалася, вось ён і рашыў пераначаваць у суседняй вёсцы. Зайшоў у хату і пытае, ці можна пераначаваць. Жанчына (яна была толькі адна ў хаце) адказала, што ў яе ў хаце заўсёды штосьці лякае. Салдат застаўся. Ён не баіцца нічога, ён толькі гадоў прабыў у арміі. Жанчына згадзілася і палажыла салдата каля печы. А на печы стаяла дзежа з рашчынай. На печы было цёпла, хлеб пачаў падымацца і шыпець. Салдат учуў гэта і кажа: «Шыпі сабе, шыпі, а я цябе не баюся».

Хлеб падняўся высока, выйшаў з берагоў дзежы, адарваўся і... упаў на галаву салдата. Салдат саскочыў з лаўкі і пачаў уцякаць у куток. А ў кутку стаяла качарга. Салдат наступіў на адзін канец, а другі стукнуў яго па ілбу. Тады салдат кінуўся ў дзверы. І тут яго нешта цягне за шынель. Яшчэ страшней стала. Ён дастаў з кішэні нож і адрэзаў кусок шыняля. Шынель быў прыцісныты дзвярыма, а салдат думаў, што гэта трымае яго якаясці «з'ява». Салдат «вызваліўся» ад гэтай «з'явы» і пайшоў дарогаю далей.

В. КАРПЮК
Зубава.

БАЛЕСЛАЎ МАНКЕВІЧ.

Гутаркі аб мове

Гутарка 6

Сягоння мы разгледзім некаторыя прыстаўкі і іх напісанне, складаныя словы і правілы пераносу слоў.

ПРЫСТАЎКІ І ІХ НАПІСАННЕ

Прыстаўкі *аб-, ад-, над-, пад-, перад- (прад-,)* пішуцца нязменна, незалежна ад таго, ці слова, да якога яны прыстаўляюцца, пачынаецца звонкім ці глухім зычным: *абвіць, адкінуць, надпісаць, падказаць, перадвыбарчы.*

У прыстаўках *з-, уз-, без-, (бяз-), раз , цераз-,* калі яны стануць перад глухімі зычнымі *к, п, с, т, ф, х, ц, ч, ш,* — *з* пераходзіць у *с: скінуць, усход, расказаць, бяскрайні, цераспалосіца.*

Перад галоснымі і звонкімі зычнымі *з* не змяняецца: *з'есці, зварыць, раз'ехацца, разбіць.*

У прыстаўках закончаных на зычны, калі яны стануць перад словам, якое пачынаецца двума ці больш зычнымі або зычным і адасобленым ад яго галосным *е, ё, ю, я,* паяўляецца галосны *а.* Тады атрымліваюцца прыстаўкі *аба-, ада-, пада-, нада-, раза-, уза-: адабраць, разарваць, разальецца; разаб'ецца.*

Побач прыставак *з-, за-* ў беларускай мове ўжываюцца яшчэ прыстаўкі *с-, са-: сэканоміць, сарганізаваць, сабраць, сагнаць.*

Трэба тут заўважыць, што змена прыстаўкі *з* на *с* змяняе значэнне слова. Для прыкладу параўнайце словы: *забраць — сабраць, загнаць — сагнаць, загнуць — сагнуць.*

Калі прыстаўка канчаецца на зычны, а слова, з якім яна злучаецца, пачынаецца з *і* то замест *і* пішацца і вымаўляецца *ы: ішоў — падышоў, адышоў; іграць — сыграць, разыграць.*

Калі прыстаўка канчаецца на галосны, а слова пачынаецца з *і,* то *і* гэтага слова пераходзіць у *й: ісці — зайсці, пайсці, выйсці, прыйсці; іграць — зайграць, выйграць.*

Некаторыя словы з прыстаўкамі *пры-, вы-* ўжываюцца і без *й: прышоў, вышаў,* але *пайшоў.*

Аднак, калі *і* ўтварае самастойны склад, то яно захоўваецца: *заікацца, заірдзецца.*

СКЛАДАНЫЯ СЛОВЫ.

Адным са спосабаў утварэння новых слоў з'яўляецца складанне кораняў.

Словы, утвораныя з двух або больш кораняў, называюцца складанымі словамі, напрыклад: *лістапад, садавод, севазварот.*

Пры складанні ў адно слова, корані пераважна злучаюцца галоснымі *о, е,* якія ў залежнасці ад націску могуць пераходзіць у *а, я;* напрыклад: *кінакарціна, землечарпалка, жалезабетон, земляроб.*

Часам складаныя словы ўтвараюцца без злучальных галосных: *Ленінград, насценгазета, поўметра.*

Многія складаныя словы маюць два націскі: асноўны на другой частцы слова і пабочны на першай частцы слова. Напрыклад у слове *землекарыстанне* асноўны націск падае на склад *-та-,* а пабочны на склад *зе-.*

У такім выпадку кожная частка слова асобна падлягае правілу аб аканні і яканні (яканне — пераход *е, ё, ў я)* у залежнасці ад таго, дзе падае націск; злучальныя галосныя адносяцца тады да першай часткі слова: *сярэдневяковы, боездольны, своечасовы.*

Такія складаныя словы, у якіх другая частка скарочана, як *земляроб, садавод,* маюць толькі адзін націск.

У складаных словах з коранем *поў-* перад назвамі гарадоў, частак свету ставіцца злучок: *поў-Мінска, поў-Афрыкі.*

Скарачэнні тыпу *СССР, БССР* чытаюцца назвамі літар: *эс-эс-эс-эр, бэ-эс-эс-эр* (у вымаўленні выходзіць *эсэсэсэр, бээсэсэр*). Калі ў такім скарачэнні ёсць галосны, тады з такога скарачэння ўтвараецца слова, напрыклад *ТАСС* (Тэлеграфнае агенцтва Совецкага Саюза) вымаўляецца *тас.*

ПЕРАНОС СЛОЎ.

Пішучы, часам трэба частку слова перанесці ў другі радок. Як гэта зрабіць? На гэта існуюць асобныя правілы.

Перш за ўсё слова пераносіцца па складах: *па-ра-ход, па-лі-ты-ка.*

Адна літара ніколі не пакідаецца ў канцы радка і не пераносіцца ў другі радок, напрыклад: слова Арменія нельга перанесці А-рменія або Армені-я; яго можна падзяліць так: Ар-менія або Арменія.

Літары *й, ў, ь* не аддзяляюцца ад папярэдніх літар: *зай-цы, галоў-ка, коль-кі.*

Калі спалучэнні літар *дз, дж* абазначаюць адзін гук, то іх раздзяляць нельга: *ха-дзіць, ха-джу.*

Дзве аднолькавыя зычныя пры пераносе слова раздзяляюцца: *збож-жа, калос-се, вясен-ні, адзінац-цаць.*

Аднаскладовая прыстаўка не раздзяляецца: *пад-весці, рас-казаць, ад-даць, пад'ехаць.*

Пры пераносе літары *ы* нельга аддзяляць ад прыстаўкі; слова *падыход* можна дзяліць наступным чынам: *пады-ход* або *па-дыход.*

Пачатковую карэнную зычную нельга пакідаць пры галоснай прыстаўцы; трэба пераносіць *пада-гнаць* або *па-дагнаць, раза-браць* або *ра-забраць.*

Пры збегу зычных дапускаецца вольны падзел: *вяс-на, вя-сна; люб-лю, лю-блю; сяс-тра, ся-стра.*

ПРАКТЫКАВАННЕ.

Выпішыце тыя словы, якія можна пераносіць, дзелячы іх на часткі для пераносу:

Дзень, падарожжа, падземны, падрыхтоўка, стайня, зялёная, арганізацыя, ясень, ездзіць, дрожджы, стагоддзе, гаротны, вялікі, морква, расстаноўка, падпісчык, аконны, бярэзнік, спісванне, расказваць, радзіма, лялька.

Мгр. Ю. ТУРОНАК

БЕЛАРУСКІЯ АЗЁРЫ

Беларусь вельмі багатая азёрамі. Па ўсёй рэспубліцы налічваецца іх каля чатырох тысяч.

Форма, размеры, глыбіня і геаграфічнае размяшчэнне азёр залежыць перш за ўсё ад іх паходжання.

У Беларусі пераважна выступаюць азёры ледавіковага паходжання. Асабліва густа засеяна імі заходняя частка рэспублікі — Беларускае Паазер'е. Тут азёры знаходзяцца ў нізінах, паміж марэннымі ўзвышшамі і градамі, і адрозніваюцца ад іншых азёр Беларусі складаным рэльефам дна, астравамі і часта крутымі берагамі.

Самым вялікім возерам сярод беларускіх азёр з'яўляецца возера Нарач у Маладзечанскай вобласці. Займае яно вялікую плошчу — 82 квадратных кіламетраў. Побач Нарачы знаходзіцца цэлая група азёр размешчаных на Нарачана - Вілейскай нізіне. Да іх адносяцца азёры: Свір (23 кв. км.), Мядзел (17 кв. км.), Мястро (13 кв. км.) і рад іншых. У гэтай групе знаходзіцца таксама возера Світэзь, якое калісь служыла матывам творчасці А. Міцкевіча.

Нарачана - Вілейская група азёр вельмі багатая рыбай. На беразе найвялікшага з іх возера Нарач знаходзіцца рыбгас. Кансервы з нарачанскіх рыб карыстаюцца вялікім попытам не толькі ў Беларусі, але і далёка за яе межамі.

Іншая вялікая група азёр размешчана на поўночным захадзе Беларусі ў маляўнічай, узгоркавай мясцовасці ля горада Браслава. Гэта азёры: Дрывяты (38 кв. км.), дваістае возера Снуды - Струсто (40 кв. км.) і крыху адасобленае ад іх на захадзе: возера Дрысвяты — найвялікшае, найбуйнейшае з азёр гэтай групы (яно займае плошчу 45 кв. кілометраў). Па ініцыятыве калгасаў імя Молатава, імя Свярдлова і імя А. Міцкевіча, якія размешчаны на тэрыторыі мяжуючых тут трох братніх рэспублік — Беларусі, Літвы і Латвіі, на возеры Дрысвяты пабудавана міжкалгасная электрастанцыя «Дружба народаў». Яна выкарыстоўвае энергію азёрнай вады і дае святло жылым дамам хлебаробаў, прыводзіць у рух матары ў калгаснай вытворчасці.

На самай поўначы Беларусі знаходзіцца другое па велічыні, пасля Нарачы, Асвейскае возера. Плошча яго перавышае 58 кв. км. Навокал возера размешчаны вельмі рознастайныя марэнныя ўзвышшы. Само возера — глыбокае і бурлівае, на ім знаходзіцца даволі вялікі востраў Ду.

Цікавае Лепельскае возера. У возера ўпадае рака Эса і выцякае прыток Дзвіны — Ула. Раней яны ўваходзілі ў сістэму Бярэзінскага воднага шляху, пабудаванага ў канцы XVII стагоддзя з мэтай вывазу лесу з поўночных паветаў былой Мінскай губерні. Аднак у другой палавіне XIX стагоддзя, у выніку канкурэнцыі чыгунак, гэтая водная сістэма занепала і рух на ёй спыніўся. Цяпер толькі старыя шлюзы ля горада Лепеля нагадваюць аб існаванні былога воднага шляху.

У сярэдняй частцы Беларусі азёры сустракаюцца значна радзей і вялікіх размераў не дасягаюць. Тут тэрыторыя прарэзана шматлікімі рэкамі. З іх дапамогай даўнейшыя азёры былі спушчаны і ператвараліся ва ўчасткі рэк. Так было напрыклад з возерам Палік, праз якое працякае цяпер Бярэзіна ў межах Барысаўскага раёна.

Шматлікія азёры сустракаюцца на Палессі. Многія з іх часцей за ўсё з'яўляюцца старымі рэчышчамі рэк і таму выцягнуты доўгімі істужкамі. А асабліва многа такіх азёр суправаджае раку Прыпяць. Часам сярод іх сустракаюцца вельмі глыбокія. Гэта звязана з тым, што прасочваючыся на глыбіню азёрныя воды растваралюць крэйдавыя пароды, якія знаходзяцца там, і выклікаюць асадак дна.

Азёры Палесся амаль заўсёды простыя па сваіх абрысах. Берагі іх нізкія, нярэдка забалочаныя, паросшыя чаротам, вадзянымі лілеямі, аерам і іншымі воднымі раслінамі. Самае вялікае з палескіх азёр — Чырвонае (Князь азёр). Яно займае плошчу 44 кв. км. Другое па велічыні возера Палесся — Выганоўскае, амаль у два разы меншае за Чырвонае. Яно акругленае па сваіх абрысах і ў значнай ступені парасло воднай расліннасцю. Выганоўскае возера ўваходзіць у сістэму Агінскага канала. Падобны характар маюць таксама азёры: Бабравіцкае, Спораўскае, Чорнае, Белае, размешчаныя каля ракі Ясельды.

Гаворачы аб беларускіх азёрах неабходна спыніцца над так званым «Мінскім морам» — буйным вадасховішчам, створаным на захадзе ад Мінска на шматкілометравай нізіне, якую перасякае рака Свіслач са сваімі прытокамі: Вяча і Ратамка. Гэтыя тры рэкі з'яўляюцца асноўнай воднай крыніцай для запаўнення чашы сховішча. Пасля запаўнення вадасховішча вадой да нармальнага гарызонта паверхня гэтага маладога штучнага возера займае звыш 34 кв. км. Па сваіх размерах вадасховішча ўступае толькі такім буйным беларускім азёрам як: Нарач, Асвейскае, Чырвонае, Дрысвяты і Лукомль.

Гаспадарчае значэнне беларускіх азёр даволі вялікае. Акрамя рэк з'яўляюцца яны асноўнай базай рыбалоўства ў Беларусі. У азёрах сустракаюцца розныя пароды рыбы: шчупакі, ляшчы, акуні, плоткі. Праводзіцца таксама зарыбленне азёр больш каштоўнымі пародамі як карп, карась і іншымі. Важным дапаўненнем да сеткі азёр з'яўляецца сістэма прудоў у якіх разводзіцца значная колькасць каштоўнай рыбы — карпа.

Акрамя рыбалоўства азёры рэгулююць сцёкі рачных вод, захоўваюць іх ад празмерных хістанняў узроўню. Яны служаць зручным і танным шляхам для мясцовых перавозак. Маляўнічыя берагі беларускіх азёр з'яўляюцца выдатным месцам адпачынку працоўных і моладзі.

Гэта цікавае

Расліны — паказальнікі

Даўно ўжо было вядома, што некаторыя расліны здольны назапашваць хімічныя элементы характэрныя для зямлі, на якой растуць. Гэтыя расліны атрымалі назву — раслін — паказальнікаў.

І так, даведзена, што фіялкі маюць у сваім попелі каля 4 прац. цынка, іншыя як мох маюць медзь, малібдэн і нікель, а хвошч мае золата.

Назіраючы буйнасць тых, ці іншых раслін можна рабіць вывады, які хімічны склад мае глеба.

Апошнім часам вучоныя звярнулі ўвагу на магчымасці назапашвання раслінамі радыёактыўных элементаў, якія знаходзяцца ва ўранавых рудах.

Павярхоўнае назіранне паказвае на тое, што раслінамі, якія запасяць вялікую колькасць уранаванай солі з'яўляюцца: рабіна, мальва і лебяда, што можна было спраўдзіць спецыяльнымі лічыльнікамі Гэйгэра - Мілера.

Над гэтай праблемай працуюць нямецкія вучоныя: В. Зандэрман і Р. Костэн. Даследуюць яны флору якая расце паблізу ўранаваных шахтаў каля Вайсэнштабт у Баварыі.

Р.

27 студзеня 1822 года нарадзіўся славутны французскі вучоны Людвік Пастэр (Pasteur).

Сын скуранога працаўніка, дзякуючы сваёй пастаяннай цвёрдай працы скончыў вышэйшыя навучальныя ўстановы і потым быў прафесарам Сірасбургскага, Лільскага і Парыжскага універсітэтаў.

Пастэр першы даказаў, што розныя плесні як: вінаградавая, драждковая, малочная брасня, а таксама фермент — знаходзяцца пад уплывам не хімічнага (як дагэтуль быў пагляд) а біялагічнага працэсу, выкліканага мікраарганізмамі — бактэрыямі.

У выніку таго Пастэр выступіў супроць антынавуковай тэорыі самазараджэння — інакш самацзнікання жыцця. Даказаў, што існуюць мікраарганізмы, якія выклікаюць усялякія захворванні.

Уводзячы пажыўнае асяроддзе хваробатворных бактэрыяў, Пастэр вёў барацьбу супроць хваробаў шоўкапрада, курынай халеры, сібірскай язвы і іншых.

Сваёй працай палажыў асновы прафілактыкі і мікрабіялогіі. Р.

Ці ведаеце, што ...

...чалавек на працягу сутак траціць 12 шклянак вады праз выдзяленне поту, пары і г. д. Цэлае нашае цела пабудавана аж у 75 працэнтах з вады, а толькі адну чацвертую складаюць іншыя субстанцыі.

* * *

...у 1610 г. у Еўропе ўпершыню паказаўся чай. Быў ён прывезены галандыйскімі купцамі з вострава Явы. У тым самым часе з Бліскага ўсходу прывезена таксама каву.

А. ОМІЛЬЯНОВІЧ (7)

Вярнуліся мы ў партызанскі атрад, далажылі аб выкананні задання. На другі дзень сувязныя паведамілі нам, што быў узарван транспарт эсэсманаў, якія ехалі на фронт, што ўшчэнт разбіліся чатыры вагоны. Страты фашыстаў былі велізарныя. Рух на гэтай лініі быў спынен на двое сутак.

За добра выкананае заданне ў гонар Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі ад нашага камандавання з атрада імя Калініна атрымалі мы спецыяльную падзяку.

Пасля ўзляцелі ў паветра і іншыя транспарты на лініях Гайнаўка — Белавежа, Гайнаўка — Бельск, Гайнаўка — Чаромха.

— Памятаеце, як мы падрыхтоўваліся да зімы, рабілі запасы, капалі бульбу? — кінуў да прысутных Юрчук.

У 211 квартале пушчы выкапалі сабе вялікую зямлянку. Была там і печка, і магазін, і нары. Комін выходзіў далёка ў кустах. Зямлянка была так замаскіравана, што нават самыя партызаны часамі не маглі трапіць у яе. Увесь атрад пачаў запасіць харчы. У лістападзе 1943 года я, Ігар, Мікола і яшчэ некалькі партызанаў пайшлі ў вёску за харчамі.

У атрад вярталіся на досвітку перасякаючы вузкакалейку, што ідзе ў Тапілы. Аж бачым паволі едзе па ёй на дрызіне двух немцаў. Ігар і Мікола ўперліся пакласці іх. Прыталіліся мы паблізу а Ігар і Мікола ўзялі на прыцэл, кладучы іх на месцы. Не паспелі нават адбегчы, як пасыпаліся на іх кулі, была гэта нямецкая засада.

Мы адбіваючыся адступалі ў лес. Уцякаў таксама паранены Ігар, толькі Мікола застаўся там на заўсёды.

Зіма 1944 года была для нас вельмі цяжкай. На снезе заставаліся сляды, трудна было дзейнічаць. Немцы хадзілі па пушчы. Неаднаразова ў голадзе і холадзе даводзілася сядзець па некалькі дзён. Колькі тады дапамагала нам ахвярных людзей. Ніколі не забуду нашых сувязных і памочнікаў, такіх, як: Вера Карагада з Дубін, Янка Скепко з Дубін, Мікола Васілюк з Лушчоў, Максім Сеняковіч, 15-цігадовы Уладзімір Малаховіч, якога разарвала ў пушчы нямецкая міна, Якуб Трашчотка, і дзесяткі іншых, якія рызыкуючы сваім жыццём, насілі нам харчы і звесткі.

Ва ўтрымліванні сувязі таксама трэба было захоўваць вялікую асцярожнасць. І тут немцы стараліся падставіць сваіх шпікоў. З кожным сувязным была ўмоўлена ў пушчы кантактная скрынка. Былі гэта дуплы ў дрэвах, камень, або звалена хвойка. Ва ўмоўленыя дні прыходзіў у тое месца сувязны і нехта ад нас, абменьваліся паведамленнямі, сувязны атрымліваў новае заданне і абмяркоўвалі наступнае спатканне. Ніхто не павінен быў ведаць, дзе знаходзіцца наша зямлянка, вымагалі гэтага ўмовы канспірацыі.

Пушча ўсё больш запаўнялася партызанскімі атрадамі. Апроч нашай групы дзейнічаў таксама атрад Пятракова, імя Суворава, імя Кутузава, імя Кірава і інш. Усё больш людзей уцякала ў пушчу, ратуючыся ад вывазкі і тэрору. З усходу набліжаўся фронт.

Працяг будзе.

Штаб партызанскай брыгады ў Белавежскай пушчы. Злева (ляжаць) — камісар Вясёлы, «Бацька-маёр»: (у сярэдзіне) капітан (паляк, прозвішча невядомае), упаўнаважаны да спецыяльных спраў; Кузьміч, жонка камбрыга; (ззаду) камбрыг Мартынаў і Іван Івановіч.

Ужо адкрыта беларуская бібліятэка

Галоўнае Праўленне БГ-КТ камплетуе пры Галоўным Праўленні беларускую бібліятэку. Ужо ёсць шмат беларускіх кніжак з розных галін: мастацкая літаратура, папулярна-навуковая, дзіцячая, пазіцыі з галіны сельскай гаспадаркі, геаграфіі, зборнікі песень і г. д.

Бібліятэка змяшчаецца ў памяшканні Галоўнага Праўлення БГ-КТ вул. Маніфесту Ліпцовага 25 і ад 17 снежня г. г. усе зацікаўленыя могуць карыстацца беларускай бібліятэкай.

(вл)

Прысылайце заказы на „Паўлінку"

Ужо выйшла з друку п'еса Янкі Купалы «Паўлінка». Атрымаць яе можна ў Галоўным Праўленні БГ-КТ у Беластоку вул. Маніфесту Ліпцовага 25, а таксама і ў павятовых аддзелах БГ-КТ у Саколцы, Гарадку, Бельску, Гайнаўцы, Семятычах і ў Варшаўскім Аддзеле.

Увага клубы і паасобныя чытачы! — Ужо можаце прысылаць пісьмовыя запатрабаванні, паводле якіх «Паўлінка» будзе пераслана поштаю.

«Паўлінка» прадстаўляе цікавую літаратурную паэзію не толькі для сцэны, але і для чытання ў паасобку.

Чытаючы «Паўлінку» можна добра адпачыць і насмяяцца.

Цана аднаго экземпляра — 2 зл. 50 гр.

(вл)

Нашы карэспандэнты і чытачы пішуць

ДАРАГАЯ „НІВА"!

Я вельмі рады, што мы, беларусы, маем Цябе — сваю газету. Ты родная «Ніва» пачала адкрываць нам вочы і газарыць праўду — хто нам вораг, а хто прыяцель, як нас польскія нацыяналісты хацелі зрабіць палякамі, а цар — рускімі, чаму многія з нас баяцца прызнацца, што яны беларусы.

Ёсць у нас людзі, якія не ведаюць, што яны беларусы, бо іх доўгавечная няволя атуманіла, збіла з дарогі, пазбавіла нацыянальнай гордасці; таму што на працягу цэлага жыцця іх ашуквана і проста сілай роблена з іх або палякаў або рускіх.

Ты, родная «Ніва» многім з такіх адкрыла вочы і яны ўжо пачалі ведаць, што яны беларусы, і пачалі ганарыцца сваёй нацыянальнасцю. Гэта-ж толькі пачатак. Мы штораз мацней пачынаем Цябе любіць дарагая «Ніва» і хочам да Цябе, як найбольш пісаць. Горшая справа з тым, што не ўмеем пісаць граматычна, а пісаць абы - як — дык рэдакцыі будзе многа клопату.

РУБАНАК
Ялоўка
Беластоцкі павет.

P. S. Дарагія Чытачы! — Мы ведаем, што шмат нашага насельніцтва не ўмее пісаць па-беларуску. На гэта зложылася многа прычын. Таму не саромцеся, пішыце да рэдакцыі так, як можаце па-руску, па-польску, ці украінску, — мы кожнага зразумеем.

Рэдакцыя

Адноўленае кіно — старыя парадкі

У гэтым годзе ў Бельску - Падляскім праведзены грунтоўны рамонт кіно «Зніч». Здавалася-б, што жыхары Бельска будуць магчы нармальна аглядаць кінофільмы. Аднак не заўсёды ўсё ёсць добра. Так напрыклад у кіно «Зніч» дэманстрацыя фільмаў адбываецца не пунктуальна. Не лепш выглядае з чысцінёй залы кіно, яе вельмі часта бачым засмечанай. Трэба каб кіраўніцтва звярнула ўвагу на гэтыя справы.

(чытач з Бельска)

Дзе можна знайсці добрую працу

Шматлікія нашыя чытачы звяртаюцца з пытаннем, дзе можна знайсці добра платную работу.

Паведамляем, што мужчыны ў возрасце ад 18-ці да 40 гадоў могуць атрымаць працу ў вугальнай прамысловасці, дзе знойдуць лепшыя ўмовы і заробкі ніж у іншых прадпрыемствах.

І так — работнік некваліфікаваны, ужо ў першых месяцах працы можа зарабіць ад 1.100 да 1.300 зл. у месяц. Калі лепш пазнаёміцца з працай і шахтавымі прыладамі, тады можа працаваць як навала-грузачны — можа зарабіць ад 1.500 да 1.700 зл. Пасля года працы і адпаведнай падрыхтоўкі яго заробак дасягае каля 2.100 зл.

Апрача гэтага, шахта абяспечвае агульным памяшканнем у Доме шахцёра і прахарчаваннем у шахцёрскіх сталовых.

На працу ў шахтах прымаюцца таксама і кваліфікаваныя работнікі як: механікі, слёсары, электраманцёры, кавалі, столяры і г. д. з гадавой практыкай у сваёй прафесіі. Тады яны атрымліваюць стыпендыю 1.200 зл. у месяц, а іх месячны заробак выносіць звыш 3.000 зл.

Дакладныя інфармацыі і бясплатны білет на месца працы можна атрымаць у Прэзідыумах нарадовых рад. Р.

Чэшскі вучоны аб беларускай песні

Пачынаючы з XIX ст. праяўляецца ўсё большая цікавасць да беларускай культуры сярод усіх славянскіх краін.

Цікавай пазіцыяй у гэтай галіне з'яўляецца праца чэшскага вучонага Людвіка Кубы з Прагі «Славянства ў яго песнях». У ёй аўтар гаворыць аб шчырасці беларускай песні, і музычнасці народных творцаў.

Аўтар адзначае вялікую любоў беларускага народа да спявання. Вялікую каштоўнасць у працы Л. Кубы мае сцвярджэнне (падмацаванае прыкладамі песень розных жанраў), што ў Беларусі ўжо ў другой палавіне XIX стаг. існавала і было на высокім узроўні народнае харавое двугалоссе, г. зн. песні спяваліся на два галасы.

Л. Куба ў сваёй працы абвяргнуў погляд, які дагэтуль існаваў — быццам-бы ў Беларусі не развітыя народна-інструментальныя традыцыі.

Чэшскі вучоны адказаў, што яны існавалі, існуюць і развіваюцца.

Работа Л. Кубы мае магутнае гістарычнае і навукова - практычнае значэнне.

З радасцю павітаем яе пераклад на беларускую мову.

Адказ на анкету
Сам вырашыш аб сваім часопісе

Дарагая рэдакцыя!

Я з'яўляюся сталым падпісчыкам на „Ніву" ад першага яе нумара. Бо як-жа не чытаць „Ніву" — гэтую адзіную іскру святла кінутага ў змрочны цень культурнай адсталасці нашай акаліцы. У сувязі з аб'яўленнем анкеты „Сам вырашыш аб сваім часопісе" я таксама хачу напісаць некалькі слоў і падаць свае заўвагі.

Зараз ёсць шмат такіх чытачоў, якія дзякуючы „Ніве" даволі добра пазналі беларускую мову і пачынаюць цікавіцца беларускімі кніжкамі. „Ніва" павінна яшчэ больш цікавіць нашых чытачоў, павінна дайсці да кожнай беларускай сям'і. Журналісты павінны часцей ехаць на правінцыі, часцей сустракацца з народам, цікавіцца яго жыццём, трэба, каб на старонках нашага штотыднёвіка як найбольш пісалася аб розных справах нашай акаліцы.

Трэба весці бязлітасную барацьбу з усялякімі чарамі і забабонствам, што быццам скулы на здаровым целе, гнездзяцца на нашым беларускім народзе. Вось напрыклад артыкул Васіля Варшчэўскага „Дзейнасць прарока Ільі Грыбоўскага" не толькі зацікавіў насельніцтва, але нават шмат каго пазнаёміў з „Нівай". Наш народ мае адну вялізную адмоўную рысу, з якой трэба доўга і цяжка змагацца, якой нельга так пакінуць далей. Гэтай адмоўнай рысай з'яўляецца тое, што ў беларускім народзе няма, можна сказаць салідарнасці.

Сярод беларусаў шырыцца зайздрасць і нянавісць, сусед суседа за кожнае, якое - небудзь глупства гатовы аддаць у рукі найгоршаму ворагу. Трэба знайсці дарогу, каб якімсьці спосабам дайсці да гэтай справы і ліквідаваць усе гэтыя непаразуменні. Мне здаецца, што тут найлепшым сродкам будзе крытыка.

Фотарэпартаж «Тыдзень у фотааб'ектыве» павінен займаць цэлую старонку.

Вельмі цэнным матэрыялам з'яўляецца „Усякая ўсячына" і такія матэрыялы не могуць знікаць са старонак „Нівы", як гэта было ў апошніх нумарах.

Вельмі добра было-б пашырыць — узбагаціць матэрыяламі ў віддзе кароткіх паведамленняў з акаліцы і інфармацыямі 7 старонку „Нівы". Са свайго боку прапаную зрабіць у „Ніве" куток „Прачытай гэтую кніжку", які па-мойму разбудзіў-бы ў нашых чытачоў цікавасць да беларускай літаратуры.

У тым кутку можна было-б надрукаваць кароценька зместы беларускіх кніжак (хоць па адной у кожным нумары) і гэткім чынам заахвоціць да чытання.

Мне падабаецца рас працоўка старонкі „Гумар і сатыра", толькі вось што, каб Агафончык займаўся менш такой працай як Апалення ў польскім штотыднёвіку „Пшыяцюлка" і добра было-б каб „Ніва" складалася не з васьмі, а з дванаццаці старонак.

Вось гэта заўвагі і мае і ўсіх чытачоў з якімі я сустракаўся.

І. Ш.
(адрас вядомы рэдакцыі)

ДАРАГІЯ ДЗЕЦІ!

Набліжаецца Новы Год. Усе з Вас напэўна будуць прысутнічаць на навагодняй урачыстасці ў школе і танцаваць, спяваць песні і дэкламаваць вершы вакол прыгожа ўбранай ёлачкі.

Рэдакцыя «Нівы» ніжэй друкуе два прыгожыя беларускія вершы, каб дзеці іх навучыліся і расказалі навагодняй ёлачцы.

ДЗЕД МАРОЗ.

Дзед Мароз — Чырвоны нос,
Дзецям ёлачку прынёс.
А на ёлачцы зялёнай,
Цацак, лялек мільён!
Розных колераў агні...
Вось як хараша, зірні!

Прыслала Аня Аксенцюк
вёска Плёскі

ЁЛКА У ЛЕСЕ.

У цёмным лесе ёлачка
Маленькая расла,
Зімой і летам стройная
Зялёная была.

Мяцеліца ёй песеньку
Спявала: «спі..., бай... бай»
Мароз сняжком ахутваў:
«Глядзі, не замярзай!»

Часамі зайчык шэранькі
Пад ёлачкай скакаў.
Пароюю воўк — сярдзіты звер,
Ля ёлкі прабягаў.

Цяпер сюды ты ёлачка
У школу к нам прышла
І многа многа радасці
Усім нам прынясла.

МЯЦЕЛІЦА.

Нізка звіслі над зямлёю
Хмары снегавыя.
Свішча вецер за сцяною,
У каміне вые.

Лес гудзе, дрыжаць галіны,
Стогне бор хваёвы,
Злосна выюць верхавіны,
Гнуцца іх галовы.

Белым пылам даль закрыта,
Ходзяць віхры вірам
Прасяваюць снег праз сіта
У бясконцай шыры.

Прыслаў Лёня Рудэчко
Плёскі.

Увага чытачы!

Мы атрымалі шмат лістаў у якіх чытачы хацелі-б злажыць яшчэ падпіску на „Ніву" на І-шы квартал 1957 год.

Паведамляем, што рэдакцыя дапаможа ў гэтай справе ўсім чытачам, якія прышлюць грошы да 30 г. м. на адрас рэдакцыі.

Самі сарганізавалі клуб

Ад таго часу, калі моладзь супольна з некаторымі жыхарамі вёскі правяла рамонт аднаго з пустых дамоў прызначаючы яго на клуб, у вёсцы Хілімоны ўсё лепш наладжваецца культурнае жыццё. Старэйшая моладзь пад кіраўніцтвам настаўніка Яўгенія Жука стараецца сарганізаваць гурток самадзейнасці, а школьная моладзь ужо пачала працу над вывучэннем новага танца «Куявяка» і пастаноўкай п'есы, якую думаюць паставіць зараз пасля новага года.

А. МАЗАЛЕЎСКІ
Хілімоны, пав. Дуброва.

„Іронія ці лёгкадумнасць"

Людзі па-рознаму адказваюць на крытыку. Бываюць адказы (на жаль вельмі рэдка) дарэчныя і слушныя, а іншыя фальшывыя, або наіўныя і недарэчныя.

У 36 нумары «Нівы» была змешчана нататка і здымак пад загалоўкам: «Як доўга гэты воз будзе стаяць бяздзейна?». Мы пісалі аб тым, што перад будынкам ГРН у Мілейчыцах ужо тры гады (паўтараем, тры гады) стаіць воз для перавозкі мяса, які каштаваў 15 тысяч злоты.

Воз стаіць бяздзейна таму, што няма апонаў. Каб купіць цэлы воз — грошы знайшліся, але аб апонах чамусьці ніхто не падумаў — не запланавалі. Вось гэтую нататку мы паслалі ў ПЗГС — у Семятычах для таго каб уладзіць справу.

У адказ на гэта рэдакцыя атрымала саламонскі ліст. ПЗГС піша: «У адказ на Ваш ліст і г. д.... паведамляем, што такі воз павінна мець кожная мясная крама, бо гэта згодна з правілам гігіены і патрэбай санітарных улад. Мяса ў краму павінна перавозіцца таксама ў адпаведных варунках. Адначасова паведамляем, што гэты воз яшчэ і дагэтуль стаіць бяздзейна, бо няма апонаў, але як толькі атрымаем, то напэўна будзем карыстацца ім...»

Ліст падпісалі: Упоўнаважаны па справах вытворчасці А. Пыталь і рэферэнт вытворчасці І. Давідзюк. Чытаючы гэты ліст не толькі чалавек, але і конь зайшоўся-б ад смеху.

Тры гады — гэта вельмі многа. І даўно можна было-б падумаць аб тым, каб прывесці ў карыстанне да перавозу мяса гэты няшчасны воз.

Малая заўвага: калі пасылаеце адказ, — то таксама думайце аб тым, што пішаце. (А. О.)

Адказы рэдакцыі

Чытач П. С. Вроцлаў: Пытаеце ці ёсць у Вроцлаве царква? — Ёсць. Падаем адрас. Вроцлаў, вул. Яраслава Дамброўскага 17 — даезд трамваем „4" або „0".

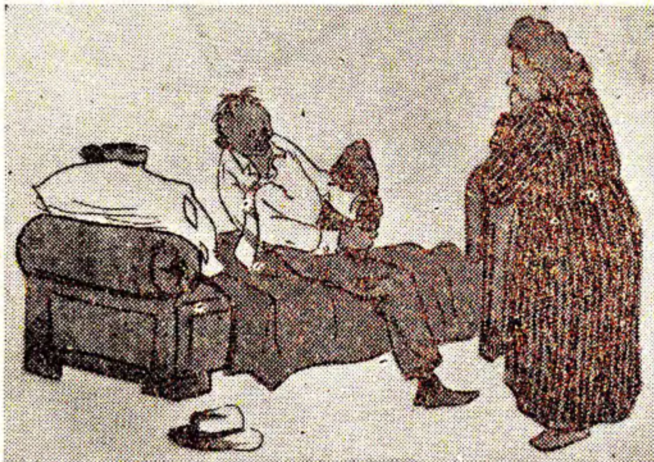

— Разбудзі мяне, калі я захачу пахмяліцца.
— А як я пра тое ведаць буду?
— Ты мяне толькі разбудзі.

ЗІМА

З выпадку зімы, прыпомніўся, верш Кальцова: «Зіма».

Крестьянин торжествуя
На санках обновляет путь.
Его лошадка снег почуя
Плетется рысью как нибудь».

Вось, дарагія чытачы, разбярэм з Вамі гэты верш. Праўда, разабраць верш па костачцы як курку нельга, але па строфах мы разбярэм яго і дойдзем да таго, дзе закапаны сабака. «Зіма»... Зразумела, супраць зімы нічога не маем, наадварот, некаторым, асабліва дзецям, зіма вельмі падабаецца. Нездаволены зімой толькі работнікі апаловых складаў, дзе яны стараюцца зменшыць цяпло людзям, даюць горшага гатунку вугаль, але гэта да вершаў не адносіцца.

«Крестьянин торжествуя»... Зараз, зараз, які селянін? Калі аднаасобнік, то яшчэ зарана яму святкаваць, вядома, сам чалавек нічога не зробіць. Калі гэты селянін аб'яднаны ў сельгаскааператыве, тады іншая справа, можна святкаваць, калектыўная праца дае большыя рэзультаты. Толькі тут мы павінны прыпомніць, што сельгаскааператывы Беласточчыны ўраджай ужо сабралі, а з членамі кааператыва яшчэ не разлічыліся. Таму селяніну ў кааператыве няма як святкаваць.

«На санках обновляет путь»... О, цяпер ужо мы зразумелі свята селяніна. У нас вырабляюць аўтамабілі, паравозы, самалёты, а тэхналагічны працэс вырабу санак яшчэ не асвоены. Цяжка купіць сані. Ясна, што калі селянін дарваўся да саней, то і святкуе.

«Его лошадка снег почуя»... Ага! Інстынктоўнае адчуванне не забыта ў кааператыўнага каня.

«Плетётся рысью как нибудь»... Ну, гэта ўжо абыякавыя адносіны да сваіх абавязкаў, а мо' конь не кармлены і таму «плетётся как нибудь»...

Як бачыце, дарагія чытачы, пры дапамозе логікі мы і дайшлі да таго, што скрываецца за строфамі верша.

Трэба толькі здзіўляцца Кальцову (памёр у 1842 годзе), якім чынам ён змог у сваім вершы «Зіма» прадбачыць цяперашнія часы.

Дзядзька Лявоны

Скуткі катару

— Вось клопат з гэтым катарам!

— Паверце, ужо трэція порткі змяняю сягоння.

— Ці не памыляецеся? Хіба хустачку не порткі?

— Не, не... порткі, бо што ні чхну — то гузікі адрываюцца.

Здольны дапаможнік

Машыністы: — Што гэта сёння з цягнікам? Ледзь - ледзь праехалі першы пад'езд.

Новы качагар: Каб я ўвесь час не трымаў тармазоў, — то мы-б напэўна назад скаціліся.

Клапатлівы

— Чуеш, Хілімонка, ідзі хутчэй прынясі мяшок солі!

— Што ты, баба, здурэла? Навошта-ж табе цэлы мяшок, гэта-ж нам на два гады хопіць...

— Ты дурны, я сягоння чула, што яшчэ абы — як будзе!...

— Перастань, баба, я-ж цяпер слухаў радыёкропкі, і ведаеш што гаварылі? Што такім бабам, як ты, будуць саліць языкі. Вось тады ўжо зусім нельга будзе з табою вытрымаць!

Інспектар і хлапец

Школьны інспектар, едучы праз вёску, запытаў хлапчука — школьніка, дзе дарога ў школу? Хлопчык дарогу паказаў. На другі дзень інспектар паклікаў яго да карты і запытаў, як ідзе дарога ў Варшаву. Хлапец доўга глядзеў на карту, аж нарэшце прамовіў:

— Пан інспектар не ведаў дарогі ў школу, а хоча, каб я ведаў дарогу ў Варшаву.

Між доктарамі

Віншую калега, віншую ўдачы гэтай скамплікаванай аперацыі. Мне здаецца, што яна была зроблена якраз у пору.

— І мне так здаецца! Назаўтра пацыент і так быў-бы здаровы...

ПРЫКАЗКІ і ПРЫМАЎКІ

Абы хлеб, то зубы будуць.

Хлопец на каня сядае, а дзеўка родзіцца і паспявае яму.

Не хракай на нікога, каб на цябе не хракалі.

На хрысьцінах усе кумы, на вяселлі ўсе сваты, а ў карчме ўсе браты.

РАДЗІМА МАЯ ДАРАГАЯ

(Для саліста і жаночага хору з ф-но)

Словы А. Бачылы Музыка У. Алоўнікава

Радзіма мая дарагая,
Ты ў шчасці жаданым жыві!
Я сэрцам табе прысягаю
У шчырай сыноўняй любві.

На рэках шырокіх і нівах,
Заводах, будоўлях, — наўсцяж
Працуе народ наш руплівы
І край узвышаецца наш.

Навокал жыццё расцвітае —
І песня ўзлятае сама:
Мне лепей ад роднага краю
Нічога на свеце няма.

Чужое зямлі нам не трэба
Пачуцці ў нас сёння адны:
Мы хочам каб мірнае неба
Не знала пажараў вайны.

Мы дружбы народам жадаем
І шчырай братэрскай любві.
Радзіма мая дарагая,
Красуйся і ў шчасці жыві!

Падумай — Адгадай

ЗАГАДКІ — ЖАРТЫ

На лаўцы сядзяць 2 дачкі, 2 маткі і бабка з унучкай. Колькі разам асоб?

* * *

Па вуліцы ідзе дзіця і вельмі плача. Падыходзіць да яго кабета і пытаецца: «Чаго ты дзецятка так плачаш?»

Дзіця адказвае: Я плачу таму, што я не сын свайго бацькі!

Кім было дзіця?

* * *

Колькі гарошынак увойдзе ў чайную шклянку?

* * *

Без чаго не можна спячы хлеба?

АДГАДАНКА

Раскіданыя часткі слоў складзеныя ў адпаведным парадку даюць развязку — ведамую ўсім прымаўку М. Горкага.

Сярод чытачоў, якія развяжуць і прышлюць адказ да 10.I.57 г. на гэтую адгаданку, будзе разыграна 10 кніжных узнагарод.

АГАФОН АБРОТКА ПАДГАТАЎЛЯЕ

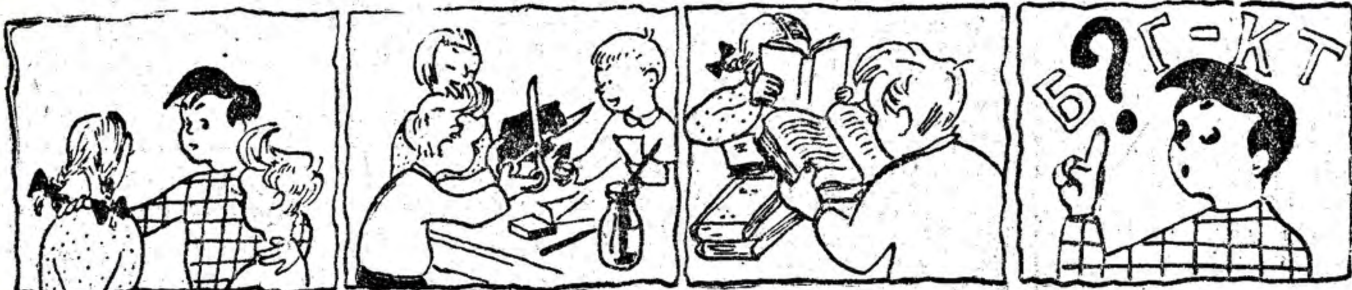

Агафончык да рэбятаў:
— Дарагэнькі, хутка свята,
Елка, Новы год, падаркі,
Гатовіцца трэба шпарка!

Адны ўзяліся шчыра
За чырвоную паперу.
Коля разам ўдвох з сястрою
Клеяць дзеда з барадою.

А другія — Зося, Грышка
Хутка грэблюцца ў кніжках.
Трэба песень, добрых вершаў,
Кожны хоча быці першым.

Агафон у БГ-КТ-а
Пытае сакратар
— Хутка Новы год — скажэце,
Ці ў вас ёлка будзе дзецям?

Галоўны рэдактар ГЕОРГІ ВАЛКАВЫЦКІ

Орган Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў Польшчы Адрас рэдакцыі гор Беласток, вул Маніфесту Ліпповага 25, тэл 25-89 Умовы падпіскі на 6 месяцаў — 15 зл. 60 гр., на 3 месяцы — 7 зл 80 гр Падпіску прымаюць усе паштовыя ўстановы, пісьманосцы Konto NBP I Oddz. Miejski Nr 102-7-161 w Białymstoku. Prenumeratę za zleceniem wysyłki zagranicę przyjmuje PKWZ „Ruch" Warszawa, Aleje Jerozolimskie 119, tel 8-05-05, konto PKO 1-6-100024 Warszawa. Cena prenumeraty zagranicę: kwartalnie 10,15, półrocznie 20,30, rocznie 40,60. Паліграфічнае прадпрыемства ў Беластоку Т-7-1935